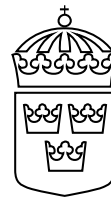

Regeringens proposition

2019/20:148

Anpassade regler för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor

Prop.
2019/20:148

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 9 april 2020

Stefan Löfven

Per Bolund
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att försäkringsföreningar som har varit understödsföreningar men inte tjänstepensionskassor enligt den upphävda lagen om understödsföreningar ska få undantas från vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen och från lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Det gäller i fråga om försäkringsrörelselagen bestämmelser om information, försäkringsfrämmande verksamhet, tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar, investeringar, kapitalbas, solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav, interna modeller, företagsstyrning och grupp-tillsyn. Enligt förslaget ska föreningarna i stället uppfylla särskilt anpassade krav på information, ett schablonberäknat kapitalkrav, tillräckliga tillgångar och en sund och ansvarsfull styrning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om kraven. Särskilda anpassningar av kraven ska göras för mindre föreningar. Föreningar som beviljas undantag ska inte behöva tillämpa vissa associationsrättsliga bestämmelser i försäkringsrörelselagen eller bestämmelserna om information i försäkringsavtalslagen. Det ska även gälla vissa särskilda bestämmelser om tillsyn.

Det föreslås vidare att föreningarna inte ska omfattas av definitionen av företag av allmänt intresse i revisorslagen, och att lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och lagen om försäkringsdistribution inte ska tillämpas på dem.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2020.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag	15
2.3	Förslag till lag om ändring i revisorslagen (2001:883)	16
2.4	Förslag till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104)	18
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	19
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution	21
3	Ärendet och dess beredning	22
4	Bakgrund	23
4.1	Understödsföreningar och deras verksamhet	23
4.2	Försäkringsrörelselagen gäller för försäkringsföreningar	23
4.3	Lagen om understödsföreningar har upphävts men får fortfarande tillämpas	25
5	En anpassad reglering för understödsföreningar	25
5.1	Understödsföreningar ska få beviljas undantag från krav i försäkringsrörelselagen	25
5.2	Föreningar ska ansöka om att beviljas undantag och delas in i större och mindre föreningar	29
5.3	Verksamhet som avser försäkringsförmåner vid dödsfall	32
5.4	Näringsrättsliga bestämmelser för understödsföreningar som beviljas undantag	33
5.5	Associationsrättsliga bestämmelser för understödsföreningar som har beviljats undantag	37
5.6	Tillsyn	40
5.7	Avgifter till Finansinspektionen	42
5.8	Det bör inte införas någon särskild reglering av andra former av omvandling eller ombildning	43
5.9	Anpassningar i annan lagstiftning	44
5.10	Ikraftträdande	46
6	Konsekvenser	47
7	Författningskommentar	49
7.1	Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	49
7.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag	60

7.3	Förslaget till lag om ändring i revisorslagen (2001:883)	60	Prop. 2019/20:148
7.4	Förslaget till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104)	61	
7.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	62	
7.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.....	63	
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian	64	
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	65	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	81	
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	82	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	100	
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 april 2020.....		101	

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i revisorslagen (2001:883).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043)

dels att 1 kap. 23 §, 13 kap. 6, 9 a, 10, 18–18 e, 21–23 och 39 §§, 17 kap. 12 och 30 §§ och 18 kap. 10 och 12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 1 kap. 19 d–19 f §§, 17 kap. 5 a och 17 a §§ och 18 kap. 8 a §, och närmast före 1 kap. 19 d §, 17 kap. 17 a § och 18 kap. 8 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Undantag för försäkringsföreningar som har varit registrerade som understödsföreningar

19 d §

En försäkringsförening som uppfyller villkoren i 19 § får i samband med att den ges tillstånd att driva försäkringsrörelse beviljas undantag från 4 kap. 2 och 4 §§ och 5–10, 16 och 19 kap., om föreningen

1. vid tidpunkten för ansökan om tillstånd att driva försäkringsrörelse är registrerad enligt lagen (1972:262) om understödsföreningar,

2. inte meddelar tjänstepensionsförsäkring, och

3. inte väsentligen ändrat inriktningen eller utökat omfattningen av sin verksamhet i förhållande till den verksamhet som drevs enligt lagen om understödsföreningar.

En försäkringsförening som beviljats undantag enligt första stycket anses vara en mindre förening om dess genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner per medlem eller annan ersättnings-

berättigad understiger 50 procent av det prisbasbelopp som fastställs enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken.

19 e §

En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 19 d § ska

1. säkerställa att information till försäkringstagare och de som erbjuds att teckna en försäkring är anpassad efter försäkringens art och tydligt visar försäkringens villkor och värdeutveckling, att andra ersättningsberättigade ges den information de behöver och att försäkringsbrev innehåller uppgifter om villkoren för försäkringen,

2. ha tillgångar som minst uppgår till ett belopp som motsvarar de beräknade försäkringsförmånerna med tillägg av ett belopp som motsvarar ett schablonberäknat kapitalkrav,

3. ha samtliga tillgångar placerade på ett aktsamt sätt, och

4. styras på ett sunt och ansvarsfullt sätt i medlemmarnas intresse.

Kraven i första stycket ska vara anpassade efter om det beviljade undantaget avser en mindre förening.

19 f §

Om något av de belopp som anges i 19 § första stycket 1–3 och 5 har överskridits under tre på varandra följande år, ska ett undantag enligt 19 d § upphöra att gälla från och med det fjärde året. En försäkringsförening ska snarast möjligt anmäla ett sådant överskridande till Finansinspektionen.

Finansinspektionen får besluta att ett beviljat undantag enligt 19 d § ska upphöra att gälla om en försäkringsförening väsentligen ändrar inriktningen eller utökar omfattningen av sin verksamhet. En försäkringsförening ska snarast

23 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. drivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska unionen (EU) och Schweiz,
2. hur tillgångarna enligt 19 c § 1 ska definieras, placeras och värderas,
3. hur kapitalkravet enligt 19 c § 2 ska beräknas,
4. fastställande av garantibelopp enligt 19 c § 3,
5. kapitalbasens nivå, sammansättning och beräkningen av denna enligt 19 c § 4,
6. hur ett företagsstyrningssystem enligt 19 c § 5 ska utformas, *och*
6. hur ett företagsstyrningssystem enligt 19 c § 5 ska utformas,
7. hur försäkringsförmånerna enligt 19 d § andra stycket och 19 e § första stycket 2 ska beräknas,
8. information enligt 19 e § första stycket 1,
9. kapitalkrav enligt 19 e § första stycket 2,
10. tillgångar enligt 19 e § första stycket 3,
11. styrning av en förening enligt 19 e § första stycket 4, *och*
7. den genomsnittliga begravningskostnaden enligt 20 § 1.
12. den genomsnittliga begravningskostnaden enligt 20 § 1.

13 kap.

6 §²

En försäkringsförenings stadgar ska, utöver det som följer av 3 kap. 1 § 1–3 och 5–10 lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, innehålla uppgifter om

1. huruvida rörelsen ska avse såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,
2. huruvida föreningen ska driva försäkringsrörelse utanför EES,
3. de villkor som ska gälla för inträde i föreningen,
4. storleken på verksamhetskapitalet,
5. den eventuella rätt till avkastning som tillfaller den som skjutit till verksamhetskapital,
6. den eventuella rösträtt på föreningsstämma som tillfaller den som skjutit till verksamhetskapital,
7. i vilken ordning verksamhetskapitalet ska betalas in och återbetalas, *och*

¹ Senaste lydelse 2017:233.

² Senaste lydelse 2018:731.

Prop. 2019/20:148 8. för vilka slag av försäkringar, i vilka situationer, intill vilket belopp och i vilken ordning uttaxering kan göras hos medlemmarna samt hur uttaxeringen ska genomföras.

I en livförsäkringsförening gäller dessutom att det i stadgarna ska anges hur föreningens förlust får täckas.

I en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § gäller i stället för första stycket 1 och 4–7 att det i stadgarna ska anges

1. vilken typ av försäkringsrörelse som ska drivas,

2. försäkringsförmånernas beskaffenhet och storlek eller grunderna för hur de ska beräknas,

3. de premier och avgifter som ska betalas till föreningen eller grunderna för hur de ska beräknas,

4. villkor för utbetalning av försäkringsbelopp och, i fråga om kapitalförsäkring, högsta tillåtna försäkringsbelopp för en medlem,

5. villkor för belåning av försäkringsbrev hos föreningen och för fribrev och återköp, om sådana ska tillåtas, och

6. villkor för återbäring och annan värdeöverföring.

9 a §³

I fråga om revisionsutskott ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 7 kap. 47 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

I fråga om revisionsutskott ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 7 kap. 47 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

10 §⁴

Bestämmelsen om verkställande direktör i 7 kap. 27 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar gäller inte för försäkringsföreningar. I stället gäller att styrelsen i en försäkringsförening ska utse en verkställande direktör. Den verkställande direktören får inte vara ordförande i styrelsen.

I en mindre försäkringsförening som har beviljats undantag enligt

³ Senaste lydelse 2018:731.

⁴ Senaste lydelse 2018:731.

18 §⁵

I stället för 8 kap. 1 § och 8 § första stycket och 14–16 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar gäller för försäkringsföreningar att

1. föreningsstämman ska välja minst en revisor,
2. det i stadgarna får bestämmas att en eller flera revisorer ska utses på något annat sätt,
3. bara den som är auktoriserad eller godkänd revisor får vara revisor i en försäkringsförening, och
4. minst en av de revisorer som utses av föreningsstämman ska vara auktoriserad revisor.

Första stycket 3 och 4 gäller inte för mindre försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §.

Bestämmelserna i 8 kap. 51 och 52 §§ lagen om ekonomiska föreningar om registrering av revisor ska även gälla för en revisor som har utsetts enligt denna paragraf.

18 a §⁶

I fråga om uppdragstid för revisorn ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 54 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Möjligheten enligt den paragrafen att förlänga revisionsuppdraget till högst tjugo eller tjugofyra år gäller dock inte uppdrag i en försäkringsförening.

I fråga om uppdragstid för revisorn ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 54 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Möjligheten enligt den paragrafen att förlänga revisionsuppdraget till högst tjugo eller tjugofyra år gäller dock inte uppdrag i en försäkringsförening.

18 b §⁷

I fråga om revisionsberättelsens innehåll ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 56–59 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

I fråga om revisionsberättelsens innehåll ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 56–59 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

⁵ Senaste lydelse 2018:731.

⁶ Senaste lydelse 2018:731.

⁷ Senaste lydelse 2018:731.

I fråga om koncernrevision ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 60 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

I fråga om koncernrevision ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 60 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

I fråga om en domstols entledigande av revisorn ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 55 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

I fråga om en domstols entledigande av revisorn ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 55 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Bestämmelser om revision av försäkringsföreningar som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § eller vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG.

Bestämmelser om revision av försäkringsföreningar som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § eller vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG.

Årsvinsten i en livförsäkringsförening och belopp som förs över från bundet eget kapital till fritt eget kapital ska användas för återbäring, i den utsträckning

1. vinsten eller det överförda beloppet inte får tas i anspråk för vinstutdelning eller för att täcka förluster enligt bestämmelser i stadgarna, eller
2. annat inte följer av denna lag eller lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.

Första stycket gäller inte för försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §.

⁸ Senaste lydelse 2018:731.

⁹ Senaste lydelse 2018:731.

¹⁰ Senaste lydelse 2016:439.

En livförsäkringsförening ska ha en konsolideringsfond. Konsolideringsfonden får sättas ned bara för att täcka förluster eller för ett annat ändamål som anges i stadgarna. En sådan nedsättning får bara beslutas av föreningsstämman.

Första stycket gäller inte för försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §.

23 §¹¹

En livförsäkringsförening ska gottskriva återbäring till försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar med en fördelning som utgår från försäkringens bidrag till överskottet, om inte annat följer av bestämmelser i försäkringsavtalet eller stadgarna.

Vid återköp eller överföring enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen (2005:104) ska rätten till återbäring bestämmas enligt samma fördelning och principer som skulle ha gällt för försäkringsfall, om inte en avvikelse är försvarlig med hänsyn till det kvarvarande försäkringstagarkollektivets rätt till återbäring eller försäkringsföreningens ekonomiska situation.

I en mindre försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § gäller i stället för andra stycket de förutsättningar för fördelning av återbäring och överföring som anges i stadgarna.

39 §¹²

I stället för bestämmelserna i 20 kap. 1 § första stycket första meningen och 2 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar om en förenings företagsnamn gäller för försäkringsföreningar att dess företagsnamn ska innehålla ordet försäkringsförening och att ordet försäkringsförening eller en förkortning av det uttrycket inte får finnas med i ett särskilt företagsnamn.

Endast försäkringsföreningar får i sitt företagsnamn använda uttrycket försäkringsförening.

Utöver första stycket gäller för en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § att företagsnamnet i stället för ordet försäkringsförening får innehålla ordet understödsförening eller, om föreningen huvudsakligen meddelar sjukförsäkring, ordet sjuk-kassa.

¹¹ Senaste lydelse 2019:740.

¹² Senaste lydelse 2018:1689.

17 kap.

5 a §

En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § ska omedelbart underrätta Finansinspektionen om föreningen inte uppfyller det krav på tillgångar som ska uppfyllas av en sådan förening eller det finns risk för att föreningen inte kommer göra det under de närmaste tre månaderna.

12 §¹³

En revisor eller en särskild granskare ska genast rapportera till Finansinspektionen om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag i ett försäkringsföretag får kännedom om förhållanden som

1. kan utgöra en väsentlig överträdelse av de författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. kan påverka företagets fortsatta drift negativt,

3. kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 9 kap. 33 eller 34 § aktiebolagslagen (2005:551) eller 8 kap. 36 eller 37 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, eller

4. kan innebära att företaget bryter eller har brutit i uppfyllandet av solvens- eller minimikapitalkravet eller av ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §.

4. kan innebära att företaget bryter eller har brutit i uppfyllandet av solvens- eller minimikapitalkravet eller av ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b eller 19 d §.

Revisorn och granskaren har en motsvarande rapporteringsskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag som revisorn eller den särskilda granskaren har i försäkringsföretagets moderföretag eller dotterföretag eller ett företag som har en likartad förbindelse med försäkringsföretaget.

Försäkringsteknisk utredning i vissa försäkringsföreningar

17 a §

En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § ska på begäran av Finansinspektionen upprätta och till inspektionen ge in en försäkringsteknisk utredning.

¹³ Senaste lydelse 2018:731.

Regeringen får meddela föreskrifter om sådana avgifter som avses i 29 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett försäkringsföretag ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 § samt när och hur de ska lämnas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar ett försäkringsföretag ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 § samt när och hur de ska lämnas, och

2. när och hur en försäkringsförening ska upprätta och ge in en försäkringsteknisk utredning enligt 17 a §.

18 kap.

Åtgärdsplan vid bristande uppfyllelse av kapitalkrav i vissa försäkringsföreningar

8 a §

Om en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § inte uppfyller det kapitalkrav som ska uppfyllas enligt 1 kap. 19 e § första stycket 2, ska Finansinspektionen förelägga föreningen att inom en månad från dagen då bristen konstaterades upprätta en åtgärdsplan och överlämna planen till inspektionen för godkännande.

Åtgärdsplanen ska innehålla åtgärder som föreningen ska vidta för att inom tre månader från den dag då bristen konstaterades åter uppfylla kapitalkravet.

10 §¹⁵

Finansinspektionen får begränsa ett försäkringsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. företaget inte följer gällande bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar,

2. företaget inte uppfyller solvenskapitalkravet och det föreligger särskilda omständigheter som ger anledning att befara att företagets finansiella ställning kommer att försämrats ytterligare,

3. företaget inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav

3. företaget inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav

¹⁴ Senaste lydelse 2015:700.

¹⁵ Senaste lydelse 2015:700.

Prop. 2019/20:148 som ska uppfyllas av ett företag som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 *eller* 19 b §, eller 1 kap. 19, 19 b *eller* 19 d §, eller

4. det vid beslut om återkallelse av företagets tillstånd bedöms vara nödvändigt för att skydda de intressen som försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar har.

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten ska drivas efter ett sådant beslut som avses i första stycket.

12 §¹⁶

Finansinspektionen ska återkalla ett försäkringsföretags tillstånd, om företaget

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,

2. har förklarat sig avstå från tillståndet,

3. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation,

4. inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 *eller* 19 b §, och företagets finansiella saneringsplan är uppenbart otillräcklig,

5. inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 *eller* 19 b §, har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd finansiell saneringsplan, eller

4. inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b *eller* 19 d §, och företagets finansiella saneringsplan *eller* åtgärdsplan är uppenbart otillräcklig,

5. inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b *eller* 19 d §, har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd finansiell saneringsplan *eller* åtgärdsplan, eller

6. får tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag Prop. 2019/20:148

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag är tillämplig på försäkringsföretag. Med försäkringsföretag avses i denna lag

1. försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043), och

2. tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag på tjänstepensionsföretag ska det som sägs om

1. livförsäkringsföretag avse tjänstepensionsföretag,

2. försäkringsaktiebolag avse tjänstepensionsaktiebolag,

3. ömsesidiga försäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,

4. ömsesidiga livförsäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,

5. försäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar, och

6. livförsäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar.

Bestämmelserna om koncernredovisning i 7 kap. ska tillämpas på finansiella holdingföretag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar andelar i dotterföretag som är försäkringsföretag eller utländska företag av motsvarande slag. Med finansiellt holdingföretag avses ett aktiebolag, ett bolag eller en ekonomisk förening vars verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande består i att i vinstsyfte förvärva och förvalta andelar i dotterföretag.

Från denna lag får medges undantag för sådana försäkringsföretag som får undantas från försäkringsrörelselagen enligt 1 kap. 20 § samma lag. Frågor om sådana undantag prövas av Finansinspektionen.

Från denna lag får medges undantag för sådana försäkringsföretag som får undantas från försäkringsrörelselagen enligt 1 kap. 19 d eller 20 § samma lag. Frågor om sådana undantag prövas av Finansinspektionen.

För sådana företag som medgivits undantag från denna lag ska i stället sådana föreskrifter som meddelats med stöd av 4 § andra stycket gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

¹ Senaste lydelse 2019:748.

2.3 Förslag till lag om ändring i revisorslagen (2001:883)

Härigenom föreskrivs att 2 § revisorslagen (2001:883) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag avses med

1. *revisor*: en auktoriserad eller godkänd revisor,
2. *auktoriserad revisor*: en revisor som har auktoriserats enligt 4 §,
3. *godkänd revisor*: en revisor som ursprungligen har godkänts enligt äldre bestämmelser utan att ha avlagt revisorsexamen,
4. *revisionsföretag*:
 - a) en revisor som utövar revisionsverksamhet som enskild näringsidkare,
 - b) ett enkelt bolag med annan revisor, ett handelsbolag eller ett aktiebolag som en revisor utövar revisionsverksamhet i, eller
 - c) ett företag som av en behörig myndighet i en annan stat inom EES än Sverige har godkänts att utföra lagstadgad revision,
5. *registrerat revisionsbolag*: ett revisionsföretag som har registrerats enligt 13, 14 eller 16 a §,
6. *revisor från ett tredjeland*: någon som har registrerats enligt 16 b §,
7. *nätverk*: en struktur för samarbete i vilken minst ett revisionsföretag ingår och som
 - a) tydligt syftar till vinstdelning eller kostnadsdelning,
 - b) har ett gemensamt ägande eller en gemensam kontroll eller ledning,
 - c) har gemensamma system för kvalitetssäkring,
 - d) har en gemensam affärsstrategi,
 - e) använder ett gemensamt namn, eller
 - f) i betydande omfattning har gemensam personal,
8. *revisionsverksamhet*:
 - a) verksamhet som består i sådan granskning av förvaltning eller ekonomisk information som utmynnar i en rapport eller någon annan handling som är avsedd att utgöra bedömningsunderlag även för någon annan än uppdragsgivaren, samt
 - b) rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid granskning enligt a,
9. *företag av allmänt intresse*:
 - a) företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,
 - b) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
 - c) värdepappersbolag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
 - d) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkrings-

rörelselagen (2010:2043), utom sådana företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § i den lagen, eller

e) företag som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

10. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

11. *tredjeland*: en stat utanför EES.

rörelselagen (2010:2043), utom sådana företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § i den lagen, eller

Prop. 2019/20:148

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

2.4 Förslag till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 1 § försäkringsavtalslagen (2005:104) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

1 §¹

Försäkringsbolaget är skyldigt att lämna information enligt detta kapitel. Informationen ska, i den mån det är möjligt, lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för mottagaren. Informationen ska vara klar och tydlig och avfattad på svenska. Den får lämnas på ett annat språk om mottagaren begär det.

Detta kapitel gäller inte i fråga om personförsäkring som tecknas av en näringsidkare till förmån för sitt företag, om det kan antas att näringsidkaren saknar behov av informationen. Kapitlet är inte heller tillämpligt på sådana försäkringsföreningar som har medgetts undantag enligt 1 kap. 19 *och* 19 b §§ eller 20 § 1 försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Detta kapitel gäller inte i fråga om personförsäkring som tecknas av en näringsidkare till förmån för sitt företag, om det kan antas att näringsidkaren saknar behov av informationen. Kapitlet är inte heller tillämpligt på sådana försäkringsföreningar som har medgetts undantag enligt 1 kap. 19, 19 b *eller* 19 d § eller 20 § 1 försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Prop. 2019/20:148

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte

a) sådan som drivs av försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043), eller

b) tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,

5. försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av sådana försäkringsförmedlare som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § den lagen eller bedriver verksamhet enligt 3 kap. 1 § andra stycket 2 eller 3 § den lagen,

6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

8. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut, dock inte om verksamheten uteslutande avser kontoinformationstjänster,

10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

¹ Senaste lydelse 2019:774.

- Prop. 2019/20:148
12. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,
 13. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),
 14. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),
 15. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,
 16. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),
 17. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,
 18. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 17,
 19. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),
 20. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,
 21. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än den som avses i 20, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,
 22. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 17–21, eller
 23. yrkesmässig verksamhet som avser förmedling, förvaring eller handel med konstverk, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp uppgår till motsvarande 10 000 euro eller mer.
- Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution Prop. 2019/20:148

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution ska införas en ny paragraf, 1 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 a §

Lagen är inte tillämplig på försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

3 Ärendet och dess beredning

Lagen (1972:262) om understödsföreningar upphävdes den 1 april 2011 genom lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043). Enligt den senare lagen får en understödsförening fortsätta att driva verksamheten till utgången av 2020 eller, om den driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring (tjänstepensionskassor), till utgången av april 2020. När det i det följande talas om understödsföreningar avses sådana understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor om inget annat anges. Om en understödsförening inte har gett in en ansökan om tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) innan övergångsperioden har gått ut ska föreningen träda i likvidation.

Den tid som understödsföreningar får fortsätta att driva verksamhet enligt den upphävda lagen har förlängts tre gånger. Vid den andra förlängningen anförde regeringen att det kan finnas anledning att överväga en alternativ reglering i framtiden för understödsföreningarna (prop. 2017/18:3 s. 11). Finansutskottet ansåg att regeringen skyndsamt borde ta fram förslag till en sådan reglering anpassad till föreningarnas verksamhet, eftersom föreningarna annars riskerar att tvingas upphöra med sin verksamhet vid utgången av övergångsperioden. Utskottet anförde att det främst handlar om mindre understödsföreningar med gamla anor vars ekonomiska ersättningar har förlorat sin reella betydelse, men som ofta driver en betydelsefull verksamhet i ett socialt och historiskt hänseende (bet. 2017/18:FiU14). Vid den senaste förlängningen anförde regeringen att förlängningen skulle förhindra att understödsföreningarna, för att undvika att träda i likvidation, skulle vara tvungna att ansöka om att ombildas till försäkringsförening enligt försäkringsrörelselagen utan tillgång till en alternativ reglering, vilket skulle vara till nackdel för både understödsföreningarna och deras medlemmar (prop. 2018/19:67 s. 10).

Tjänstepensionskassor får ansöka om tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag eller försäkringsverksamhet enligt försäkringsrörelselagen. Förutsättningarna för tjänstepensionskassornas verksamhet har behandlats i propositionen En ny reglering för tjänstepensionsföretag (prop. 2018/19:158).

Mot denna bakgrund har promemorian Anpassade regler för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor tagits fram inom Finansdepartementet. En sammanfattning av promemorian och promemorians lagförslag finns i *bilagorna 1* och *2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats (www.regeringen.se) och i Finansdepartementet (Fi2019/03538/FPM).

I denna proposition behandlas promemorians förslag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 12 mars 2020 att inhämta Lagrådets yttrande över de förslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran. I förhållande till lagrådsremissen görs vissa språkliga och redaktionella ändringar. Vidare görs en

4 Bakgrund

4.1 Understödsföreningar och deras verksamhet

En understödsförening är en föreningsform som sedan lång tid tillbaka har reglerats i särskild lag. Den äldsta föreningen bildades 1682 och föreningar har fortsatt att bildas till och med 1900-talet. En understödsförening kan sammanfattningsvis beskrivas som en förening som har till ändamål att meddela stöd i form av vissa personförsäkringar till en i regel sluten krets av medlemmar, dock utan att vara en affärsmässig försäkringsrörelse (se närmare i avsnitt 4.2). Det stöd som ges är t.ex. sjukpenning, olika former av pension och begravningshjälp. Föreningarna delas utifrån sin verksamhet in i pensionskassor, begravningskassor, sjukkassor och sjuk- och begravningskassor. Pensionskassor delas i sin tur in i tjänstepensionskassor respektive andra pensionskassor. Tjänstepensionskassorna behandlas inte i denna proposition, och med understödsföreningar avses här således övriga former av föreningar.

Det finns för närvarande 27 aktiva föreningar registrerade i Finansinspektionens understödsföreningsregister, fördelade relativt jämnt mellan begravningskassor, sjuk- och begravningskassor och pensionskassor. Majoriteten av föreningarna har mellan 100 och 1 000 medlemmar, men några har färre än 100 medlemmar. Vissa har försäkringsförmåner som uppgår till högst 1 000 kronor och relativt begränsad balansomslutning (under 10 miljoner kronor i samlade tillgångar). Några föreningar är dock betydligt större med ca 25 000 medlemmar, och i den största föreningen uppgår de samlade tillgångarna till flera hundra miljoner kronor.

Understödsföreningarna står under Finansinspektionens tillsyn, men tretton föreningar har av inspektionen medgetts vissa undantag och begränsad tillsyn.

4.2 Försäkringsrörelselagen gäller för försäkringsföreningar

Försäkringsrörelselagen (2010:2043), förkortad FRL, innehåller bestämmelser om försäkringsrörelse som drivs av olika former av försäkringsföretag, bl.a. försäkringsföreningar (1 kap. 1 och 3 §§). En försäkringsförening är en särskild associationsrättslig organisationsform som definieras som en förening som har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att driva försäkringsrörelse i vilken medlemmarna deltar genom att använda föreningens tjänster som försäkringsstagare eller som försäkrad (13 kap. 1 § FRL). Försäkringsrörelse får bara drivas med tillstånd, och tillstånd får ges bl.a. till en försäkringsförening (2 kap. 1 § FRL). En förening ska sammanfattningsvis beviljas tillstånd

Prop. 2019/20:148 om dess stadgar och verksamhetsplan bedöms uppfylla kraven i försäkringsrörelselagen och andra författningar och de som avses ingå i ledningen för föreningen bedöms vara lämpliga att delta i styrningen av ett försäkringsföretag (2 kap. 4 § FRL).

Försäkringsrörelselagen innehåller krav inom ett antal områden som måste uppfyllas av försäkringsföreningar och andra företag som har beviljats tillstånd att driva försäkringsrörelse. Det handlar exempelvis om allmänna krav på stabilitet, god försäkringsstandard och information (4 kap. 1–3 §§), krav i fråga om företagets tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar (5 och 6 kap.), kapitalbas, solvenskapitalkrav och beräkningar av det (7–9 kap.) och krav när det gäller företagets ledning och styrning (10 kap.). I 11–13 kap. FRL finns särskilda associationsrättsliga bestämmelser för de olika försäkringsföretagsformerna med tillägg och avvikelser i förhållande till aktiebolagslagen (2005:551) och lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Försäkringsföreningar och andra försäkringsföretag får under vissa förutsättningar beviljas undantag från kraven på tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar, kapitalbas och solvenskapitalkrav och vissa andra krav i försäkringsrörelselagen. För undantag krävs bl.a. att företagets årliga tecknade bruttopremieinkomster inte överstiger ett belopp som motsvarar fem miljoner euro. Undantag från hela eller delar av försäkringsrörelselagen får också i enskilda fall beviljas försäkringsföretag som bara tillhandahåller försäkringsförmåner vid dödsfall och företag med viss annan begränsad verksamhet (1 kap. 19 och 20 §§ FRL). Om ett företags försäkringsrörelse drivs enligt annan författning gäller dock inte försäkringsrörelselagen för verksamheten (1 kap. 1 § andra stycket FRL).

Den äldre försäkringsrörelselagstiftningen innehöll enbart bestämmelser om försäkringsrörelse i bolagsform, medan försäkringsrörelse i föreningsform reglerades i lagen om understödsföreningar. År 2011 trädde nuvarande försäkringsrörelselag i kraft, och den innehåller bestämmelser för alla organisationsformer, dvs. försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar. Samtidigt upphävdes lagen om understödsföreningar och försäkringsrörelselagen (1982:713), och avsikten var att den nya lagen skulle gälla för samtliga försäkringsföretag med likartade krav och förutsättningar för de olika företagsformerna (se propositionen En ny försäkringsrörelselag [prop. 2009/10:246]). Det förutsågs dock att många av de mindre understödsföreningarna kunde få svårt att uppfylla kraven i den nya försäkringsrörelselagen som hade skärpts i förhållande till den upphävda lagen om understödsföreningar. Det infördes därför en möjlighet för Finansinspektionen att för mindre understödsföreningar och under vissa förutsättningar medge undantag från hela eller delar av försäkringsrörelselagen i enskilda fall (samma prop. s. 411 och 425). Det meddelades inte några sådana dispenser, och bestämmelserna ändrades delvis 2015, då de nuvarande bestämmelserna om undantag fick sin huvudsakliga utformning (se ovan angående 1 kap. 19–20 §§ FRL). År 2015 ändrades försäkringsrörelselagen i stora delar, framför allt för att i svensk rätt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), Solvens II-direktivet (se prop. 2015/16:9 och SFS 2015:700).

4.3 Lagen om understödsföreningar har upphävts men får fortfarande tillämpas

Prop. 2019/20:148

Lagen om understödsföreningar upphävdes den 1 april 2011 genom lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043), nedan kallad införandelagen. Enligt införandelagen får en understödsförening som före den 1 april 2011 är registrerad enligt lagen om understödsföreningar fortsätta att driva verksamheten och ska då omfattas av bestämmelserna i lagen om understödsföreningar till utgången av 2020. Understödsföreningarna får ansöka om och ges tillstånd att som försäkringsförening driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen. Tillstånd får dock bara ges om föreningen uppfyller kraven i försäkringsrörelselagen. I annat fall ska understödsföreningarna gå i likvidation efter utgången av 2020.

Enligt den upphävda lagen, som alltså fortfarande tillämpas, får en understödsförening i sin egenskap av försäkringsgivare meddela olika former av personförsäkringar, dvs. pensionsförsäkring, kapitalförsäkring eller sjukförsäkring. Understödsföreningar är enligt huvudregeln slutna föreningar i den meningen att de huvudsakligen är avsedda för anställda i visst eller vissa företag, personer som tillhör viss yrkesgrupp eller medlemmar i sammanslutning med sådan intressegemenskap att en samverkan även för personförsäkring är naturlig. En understödsförening betecknas som öppen när vem som helst inom föreningens verksamhetsområde kan ansluta sig till föreningen (prop. 1972:69 s. 25). En understödsförening får enligt den upphävda lagen inte driva affärsmässig försäkringsrörelse. Förbudet mot affärsmässig försäkringsrörelse innebär bl.a. begränsningar när det gäller vilka försäkringar som kan meddelas och förbud mot vissa former av s.k. anskaffningsverksamhet.

5 En anpassad reglering för understödsföreningar

5.1 Understödsföreningar ska få beviljas undantag från krav i försäkringsrörelselagen

Regeringens förslag: Understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor ska i samband med att de ges tillstånd att driva försäkringsrörelse få undantas från vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen. Undantag ska få beviljas föreningar som uppfyller de befintliga villkoren i den lagen för att undantas beroende på storlek, och som

1. vid tidpunkten för ansökan är registrerade enligt lagen om understödsföreningar,
2. inte meddelar tjänstepensionsförsäkring, och
3. inte väsentligen ändrat inriktningen eller utökat omfattningen av sin verksamhet i förhållande till den verksamhet som drevs enligt lagen om understödsföreningar.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* efterfrågar ett förtydligande i fråga om vilka bestämmelser om tillstånd att driva försäkringsrörelse som ska tillämpas. *Skatteverket* anser att det bör klargöras vad en omvandling till försäkringsförening innebär associationsrättsligt för en understödsförening, dvs. om det föreligger subjektidentitet före och efter omvandlingen. Frågan har betydelse bl.a. för om skattekonsekvenser kan uppkomma till följd av omvandlingen. Flera understödsföreningar anser att föreningar även bör få beviljas undantag från kraven på verksamhetsplan och ledningsprövning i samband med ansökan om tillstånd att driva försäkringsrörelse. *Sveriges advokatsamfund* anser att det i stället för komplicerad lagreglering av undantag bör införas individuellt anpassade dispenser som beslutas av Finansinspektionen.

Skälen för regeringens förslag

Undantag från vissa krav bör införas för understödsföreningar

I lagen om understödsföreningar, som upphävdes 2011 men fortfarande tillämpas (se avsnitt 4.3), finns bestämmelser som är särskilt anpassade för understödsföreningar, både sådana som meddelar tjänstepensionsförsäkring (tjänstepensionskassor) och andra understödsföreningar. Genom införandet av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag infördes en möjlighet för tjänstepensionskassorna att söka tillstånd enligt den lagen och det avgjordes vilka förutsättningar som ska gälla för tjänstepensionskassorna när de inte längre får tillämpa den upphävda lagen. I den delen gjorde regeringen vissa överväganden i fråga om den verksamheten i propositionen En ny reglering för tjänstepensionsföretag (prop. 2018/19:158 s. 191 och 662 f.). I det följande avses övriga understödsföreningar, dvs. sådana som inte är tjänstepensionskassor, om inte annat anges.

Understödsföreningarna driver ett slags försäkringsrörelse. Utgångspunkten bör därför vara att föreningarna ska tillämpa samma associations- och näringsrättsliga reglering som andra svenska försäkringsgivare. Det kan samtidigt konstateras att understödsföreningar är en kategori av försäkringsgivare som på flera sätt skiljer sig från andra försäkringsgivare. Framför allt är deras verksamhet av begränsad omfattning, och den får inte drivas affärsmässigt. Huvudsakligen rör det sig också om slutna föreningar (se avsnitten 4.1 och 4.3). Försäkringsrörelselagen är i huvudsak anpassad för försäkringsgivare med en betydligt mer omfattande verksamhet, och den är därmed inte i alla delar en lämplig reglering för understödsföreningarna. När lagen om understödsföreningar upphävdes anfördes att små försäkringsföretag, däribland understödsföreningar, borde särbehandlas (prop. 2009/10:246 s. 408 f.). Den särreglering för mindre företag som infördes i försäkringsrörelselagen vid den tiden har dock kommit att ändras. Sedan dess har riksdagen anfört att det behövs en anpassad reglering för att understödsföreningarna ska kunna fortsätta sin verksamhet (se bet. 2017/18:FiU14 s. 6 f.). Utgångspunkten är alltså att det bör införas en reglering som är anpassad för dessa föreningar så att de kan fortsätta sin verksamhet även när de inte längre får tillämpa den upphävda lagen.

Den särskilda regleringen av försäkringsföretag syftar ytterst till att skydda försäkringstagares och andra ersättningsberättigades rätt till

försäkringsersättning (se bl.a. samma prop. s. 408). De krav som ställs på en verksamhet bör dock stå i rimlig proportion till riskerna. Genom särskilt anpassade regler på vissa områden kan man undvika att understödsföreningarna tvingas göra kostsamma anpassningar för att uppfylla krav som är avsedda för en helt annan typ av försäkringsverksamhet. Föreningarna skulle ges bättre möjligheter att fortsätta med en många gånger väl-skött verksamhet. Eftersom de flesta är slutna föreningar och den verksamhet som bedrivs av större delen av dem är av mycket begränsad omfattning är risken liten för att en särreglering med lägre krav skulle leda till snedvridningar av konkurrensförhållandena på försäkringsmarknaden. Understödsföreningarna bör därför ha möjlighet att tillämpa särskilt anpassade krav.

I försäkringsrörelselagen finns redan bestämmelser om undantag och särskilt anpassade krav för beloppsmässigt små försäkringsföretag (1 kap. 19–19 c §§). Ett försäkringsföretag som har beviljats sådant undantag, bl.a. från kraven på kapitalbas och solvens- och minimikapitalkrav, ska åtminstone ha tillgångar som uppgår till ett belopp som motsvarar försäkringstekniska avsättningar för egen räkning, ett särskilt anpassat och riskbaserat kapitalkrav, särskilt anpassade garantibelopp, en tillräcklig kapitalbas, och ett företagsstyrningssystem som säkerställer att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Med stöd av bemyndiganden i anslutning till dessa bestämmelser (1 kap. 23 § 2–6 FRL och 7 kap. 2 § första stycket 2–6 försäkringsrörelseförordningen [2011:257]) har Finansinspektionen meddelat föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:9) om försäkringsföretag som har beviljats undantag beroende på storlek. Föreskrifterna innehåller detaljerade bestämmelser bl.a. om tillåtna tillgångar och värderingen av dem, kapitalbasens sammansättning, olika kapitalkrav och garantibelopp och krav i fråga om företagsstyrningssystem. Enligt regeringens uppfattning är dessa undantag och alternativa krav inte tillräckligt anpassade efter understödsföreningarnas förutsättningar. Det bör därför införas särskilda undantag och krav för understödsföreningarna.

En ordning där Finansinspektionen beviljar individuellt anpassad dispens i enskilda fall, på det sätt som *Sveriges advokatsamfund* förespråkar, är enligt regeringens uppfattning inte tillräckligt förutsebar för föreningarna. Ett sådant dispensförfarande kan också förväntas vara mer resurskrävande för Finansinspektionen, även om det är ett begränsat antal understödsföreningar. Därmed finns det också en risk att ett sådant dispensförfarande skulle medföra ökade kostnader för inspektionens handläggning av ärenden, vilket skulle drabba de enskilda föreningarna. Genom lagreglerade undantag blir det förutsebart och tydligt vilka bestämmelser som understödsföreningarna får vara undantagna från och vilka regler som i stället ska gälla, och inspektionens prövning av ett enskilt ärende blir mindre omfattande och därmed mindre kostsam. Regeringen anser därför att det inte finns tillräckliga skäl för ett individuellt dispensförfarande.

Undantag är förenliga med EU-rätten

En stor del av försäkringsrörelselagens bestämmelser om krav på drivande av försäkringsrörelse genomför i svensk rätt Solvens II-direktivet. Undantag från lagen måste därför vara förenliga med direktivet. Direktivet måste

Prop. 2019/20:148 inte tillämpas på försäkringsgivare som driver verksamhet av begränsad omfattning. Detta framgår av att vissa särskilt angivna typer av verksamheter, tjänster och organisationer undantas från direktivets tillämpningsområde (artiklarna 3–12). Av skälen i direktivet framgår att det inte hindrar medlemsstaterna från att ha nationella regler om registrering och tillsyn när det gäller försäkringsgivare som är undantagna från direktivets tillämpningsområde (skäl 6). Det anförda innebär att det står medlemsstaterna fritt att utforma egna regler för de företag och verksamheter som faller utanför Solvens II-direktivets tillämpningsområde. Sannolikt uppfyller samtliga understödsföreningar villkoren för undantag i direktivet beroende på storlek (artikel 4), och många uppfyller villkoren för undantag beroende på verksamhet (artikel 10.1) som gäller organisationer som tillhandahåller försäkringsförmåner endast vid dödsfall och där storleken av förmånerna inte överstiger den genomsnittliga begravningskostnaden för en avliden eller där förmånerna utgår genom serviceförmåner. EU-regleringen på försäkringsrörelseområdet utgör därför inte något hinder mot att ha en särreglering för vissa försäkringsföreningar.

Villkor för att beviljas undantag

Att införa anpassade krav motiveras av att understödsföreningar ska kunna fortsätta med en verksamhet som de i många fall drivit sedan mycket lång tid, och som anses värd att bevara. Den ytterligare möjligheten att beviljas undantag bör därför endast gälla för understödsföreningar som var registrerade som understödsföreningar och tillämpat den upphävda lagen. Eftersom tjänstepensionskassor omfattas av den nya lagstiftningen om tjänstepensionsföretag, bör det även krävas att föreningen inte meddelar tjänstepensionsförsäkring.

Slutligen bör det krävas att en förening inte väsentligt ändrar inriktning eller omfattning på sin försäkringsverksamhet i förhållande till den verksamhet som drevs av föreningen när den var en understödsförening, eftersom det är den verksamheten som motiverar att föreningen beviljas undantag. Grunden för att tillåta lindrigare krav skulle inte längre kvarstå om en förening tilläts att väsentligt ändra inriktningen eller omfattningen av verksamheten i samband med eller efter att undantag beviljats. Detta bör därför framgå av villkoren för att beviljas undantag.

Flera remissinstanser efterfrågar förklaring till vad som avses med att väsentligt ändra verksamheten. I kravet på att föreningen inte får väsentligen utöka omfattningen eller ändra inriktningen ligger att en förening inte får börja meddela helt nya typer av försäkringar, börja erbjuda försäkringar till en ny och utökad krets av ersättningsberättigade eller att försäkringsförmånerna höjs väsentligt. För att en försäkring ska anses som ny måste det röra sig om en försäkring som rör en helt annan typ av risk.

För att beviljas undantag bör det också krävas att understödsföreningen uppfyller de krav som gäller för undantag beroende på storlek (1 kap. 19 § FRL). Att föreningens verksamhet är begränsad och uppfyller de kriterier som anges i den bestämmelsen är en förutsättning för att Solvens II-direktivet inte ska vara tillämpligt.

Efter utgången av 2020 är det inte möjligt för understödsföreningar som inte har ansökt om tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen att fortsätta med sin verksamhet. De måste därför ansöka om tillstånd att driva försäkringsrörelse innan dess, för att inte behöva likvideras.

Tillstånd att driva försäkringsrörelse regleras i 2 kap. FRL, och det är Finansinspektionen som prövar sådana frågor (15 §). *Finansinspektionen* efterfrågar förtydliganden när det gäller tillämpningen av detta kapitel för understödsföreningarna. Tillståndsförfarandet i försäkringsrörelselagen är inte särskilt anpassat för ansökningar från företag som samtidigt ansöker om undantag från vissa krav i lagen. Det är exempelvis uppenbart att det inte bör krävas en viss kapitalbas när försäkringsrörelsen påbörjas (2 kap. 10 § FRL) för en förening som kommer att undantas från bestämmelserna om kapitalbas (7 kap. FRL).

När det gäller den synpunkt som vissa remissinstanser framför angående behovet av en verksamhetsplan instämmer regeringen i att det krav som ställs på en sådan för försäkringsföretag i allmänhet framstår som alltför högt för de nu aktuella föreningarna. Det är dock lämpligare att Finansinspektionen, som prövar ansökningar om tillstånd att driva försäkringsrörelse, bedömer om det finns skäl att med stöd av det befintliga bemyndigandet utfärda särskilt anpassade föreskrifter om verksamhetsplan för föreningarna.

Föreningarna behåller subjektidentitet vid omvandling

En förening som ges tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen kommer att styras av ett nytt regelverk. En understödsförening som ges tillstånd blir en försäkringsförening. Föreningen kommer dock i grunden att vara densamma och en omvandling innebär inte att företaget i fråga ska anses vara en annan juridisk person, vilket *Skatteverket* efterfrågar klagöranden om. På motsvarande sätt förhåller det sig för en tjänstepensionskassa som omvandlas till ett tjänstepensionsföretag (se prop. 2018/19:158 s. 818 och prop. 2018/19:161 s. 32).

5.2 Föreningar ska ansöka om att beviljas undantag och delas in i större och mindre föreningar

Regeringens förslag: Det ska krävas en ansökan och ett beslut om att undantag beviljas för att en förening ska få tillämpa anpassade regler. Undantag som beviljas ska avse antingen en mindre förening, dvs. en förening vars genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner understiger ett halvt prisbasbelopp, eller en större förening, dvs. övriga föreningar. Bestämmelsen om att Finansinspektionen ska pröva frågor om undantag ska gälla även dessa undantag.

Ett beviljat undantag ska upphöra att gälla om något av de belopp som gäller för att undantag beroende på storlek ska få beviljas har överskridits under tre på varandra följande år, och en förening ska snarast anmäla överskridanden till Finansinspektionen.

Finansinspektionen ska få besluta att ett undantag som har beviljats ska upphöra att gälla om föreningen väsentligen ändrar inriktningen eller utökar omfattningen av sin verksamhet. En förening ska vara skyldig att snarast möjligt anmäla en sådan ändring till Finansinspektionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om beräkningen av försäkringsförmåner.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Enligt promemorians förslag ska mindre understödsföreningar inte ansöka om och beviljas undantag genom beslut, utan i stället bara göra en anmälan till Finansinspektionen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* påpekar att det finns betydande skillnader i olika understödsföreningars verksamhet och tillstyrker en indelning i större och mindre föreningar. Inspektionen anser dock att alla föreningar ska ansöka om undantag och inte bara göra en anmälan, eftersom det annars inte är möjligt att pröva om kriterierna för en mindre förening är uppfyllda. Inspektionen anser att genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner ska avse ett diskonterat värde av periodisk pensions- och sjukersättning. *ASB-ABBpersonalens Försäkringsförening* anser att de anpassade regler som föreslås för de mindre föreningarna bör gälla för samtliga föreningar, men att ett ansökningsförfarande ska gälla alla föreningar. *Volvo LO-Klubbars Försäkringsförening* är positiv till ett anmälningsförfarande för mindre föreningar, men anser att det är oklart hur det skiljer sig från ett ansökningsförfarande. Flera understödsföreningar anser att medlemsantal och ålder bör vara kriterier för att vara en mindre förening oavsett storleken på de beräknade försäkringsförmånerna. *Sveriges advokatsamfund* anser att det krävs komplicerade aktuariella beräkningar för att fastställa vilken kategori en förening tillhör vilket kan skapa problem för föreningarna.

Skälen för regeringens förslag

Olika reglering av olika kategorier av understödsföreningar bör införas

Verksamheten i olika understödsföreningar skiljer sig åt när det gäller typ och omfattning. Det finns avsevärda skillnader bl.a. i fråga om antalet medlemmar, tillgångar och försäkringsförmånernas storlek. Vissa föreningars verksamhet är av så liten ekonomisk omfattning att det inte finns skäl att ställa några högre krav på dem, medan andra föreningars verksamhet är så pass omfattande att det är rimligt att ställa högre krav, både när det gäller regleringen i sig och i fråga om regelefterlevnad och tillsyn. Regeringen anser därför, i likhet med *Finansinspektionen*, att det bör göras en indelning i större och mindre föreningar som föreslås i promemorian.

De särskilda regler som finns för försäkringsföretag syftar till att skydda försäkringstagares och andra ersättningsberättigades rätt till försäkringsersättning (se avsnitt 5.1). Därmed framstår utfästa försäkringsförmåner som ett mått på skyddsintresset för försäkringstagarna i föreningarna som kan utgöra en lämplig grund för uppdelning av föreningarna i två olika kategorier med olika nivåer på regleringen. Det kan samtidigt konstateras att föreningar med ett stort antal medlemmar, men där försäkringsförmånerna per medlem är mindre, i regel bör ha större möjligheter att bära

de administrativa kostnader som kan följa av ett mer krävande regelverk. I en förening med ett mindre antal medlemmar är det också möjligt att den enskilda medlemmen kan ha större insyn och kontroll över att verksamheten bedrivs på ett sätt som inte riskerar föreningens förmåga att fullgöra sina utfästelser. Även om de administrativa kostnaderna per medlem blir högre i en förening med ett mindre antal medlemmar, anser regeringen att det är rimligt att låta storleken på försäkringsförmånerna bli avgörande för nivån av skydd, dvs. hur omfattande regleringen av föreningen ska vara.

Regelverket bör därför utformas så att de regler som ska gälla för mindre föreningar är anpassade efter deras mer begränsade verksamhet. Storleken på de beräknade försäkringsförmånerna utslagna per medlem eller annan ersättningsberättigad bör vara avgörande för vilka regler som gäller för en förening.

Hur ska försäkringsförmånerna beräknas?

Försäkringsförmånerna bör beräknas som nuvärdet av förväntade utbetalningar för löpande försäkringar minus värdet av de avgifter eller premier som föreningen kan ha att ytterligare uppbära för dessa försäkringar. Med utbetalningar avses alla utbetalningar kopplade till försäkringarna, dvs. även olika former av återbäring eller tillägg som inte är garanterade. Där emot bör inte sådant fritt eget kapital som är utbetalningsbart endast vid föreningens likvidation tas med vid beräkningen av försäkringsförmånerna. I fråga om beräkningen och värderingen av försäkringsförmånerna bör de mer detaljerade bestämmelserna kunna meddelas i förordning eller myndighetsföreskrifter, och det bör därför införas ett bemyndigande som gör det möjligt.

Gränsen mellan större och mindre föreningar

Den beloppsmässiga gränsen mellan de båda kategorierna av föreningar bör dras vid försäkringsförmåner motsvarande ett halvt prisbasbelopp, vilket för 2020 innebär 23 650 kronor (2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken och 1 § förordningen [2019:572] om prisbasbelopp och förhöjt prisbasbelopp för år 2020). Detta är i ungefärlig nivå med den beloppsmässiga gränsen för undantag när det gäller de s.k. begravningskassorna, dvs. 27 600 kronor (2 kap. 2 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2015:8] om försäkringsrörelse). Gränsen bör gälla för såväl verksamhet med sjuk- och olycksfallsförsäkring (skadeförsäkring) som livförsäkringsverksamhet. Föreningar som har genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner som understiger det beloppet bör benämnas mindre föreningar. En sådan gränsdragning innebär att endast några få understödsföreningar ingår i kategorin större föreningar.

Slutligen anser regeringen att det inte bör skapas en möjlighet för föreningar med få medlemmar att ändå räknas som en mindre förening, vilket några remissinstanser efterfrågar. Enligt regeringens uppfattning gör storleken av försäkringsförmånerna i dessa föreningar att det är rimligt att ställa högre krav på dem, i syfte att säkerställa ett tillräckligt skydd för försäkringstagarna.

På samma sätt som för undantagen beroende på storlek (1 kap. 19 och 19 b §§ FRL) bör det vara Finansinspektionen som efter ansökan prövar om understödsföreningar ska beviljas undantag (1 kap. 22 § FRL). I promemorian föreslås att mindre föreningar i stället ska omfattas av ett anmälningssystem. Flera remissinstanser anser dock att det är oklart vad som är skillnaden mellan det ansökningsförfarande och det anmälningssystem som föreslås i promemorian. De ifrågasätter också hur ett anmälningssystem förhåller sig till bestämmelserna om ansökan om tillstånd att driva försäkringsrörelse i försäkringsrörelselagen.

En understödsförening som väljer att bli försäkringsförening ska ansöka om tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt bestämmelserna i försäkringsrörelselagen, och Finansinspektionen ska vid sin prövning av en sådan ansökan bedöma föreningens möjligheter att klara kraven i den lagen även utifrån de undantag från bestämmelserna i lagen som kan vara aktuella för föreningen. Eftersom alla föreningar kommer att behöva ansöka om sådant tillstånd framstår inte fördelarna med ett anmälningssystem som särskilt stora. Som *Finansinspektionen* anför skulle det inte heller vara möjligt att pröva om kriterierna för att kategoriseras som en mindre förening är uppfyllda om föreningen endast anmäler sig som undantagen. Regeringen anser därför att det inte bör införas något sådant anmälningssystem för mindre föreningar som föreslås i promemorian, utan alla föreningar bör omfattas av kravet på att ansöka om att beviljas undantag. Genom att Finansinspektionen prövar vilken kategori en förening tillhör kommer det inte heller krävas av föreningen själv att göra de avgörande beräkningarna av om den är en större eller mindre förening, vilket, som *Sveriges advokatsamfund* påpekar, kan vara en komplicerad process.

Det bör på motsvarande sätt som för undantagen beroende på storlek krävas att en tidigare understödsförening som beviljas undantag anmäler om en beloppsgräns överskrids. Ett beviljat undantag ska upphöra att gälla från och med det fjärde året om någon av de gränserna har överskridits under tre på varandra följande år. Föreningarna bör även vara skyldiga att anmäla om de väsentligen ändrar inriktningen eller omfattningen av sin verksamhet. Om en förening väsentligen ändrar inriktningen eller utökar omfattningen av sin verksamhet ska Finansinspektionen få besluta att ett beviljat undantag ska upphöra att gälla.

5.3 Verksamhet som avser försäkringsförmåner vid dödsfall

Regeringens bedömning: Det bör inte införas någon möjlighet att bevilja undantag i enskilda fall för försäkringsföretag som tillhandahåller försäkringsförmåner vid dödsfall och samtidigt driver annan verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. I promemorian föreslås att det ska vara möjligt även för understöds-

föreningar som driver annan verksamhet tillsammans med verksamhet avseende försäkringsförmåner vid dödsfall att få undantag i enskilda fall.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Sveriges advokatsamfund* anser att den befintliga möjligheten till undantag för s.k. begravningskassor enligt 1 kap. 20 § FRL bör upphävas, och att det i vart fall inte bör införas ytterligare en dispensmöjlighet för understödsföreningar som driver annan verksamhet tillsammans med verksamhet avseende försäkringsförmåner vid dödsfall. *ASB-ABBpersonalens Försäkringsförening* ifrågasätter vilken lag som ska tillämpas om undantag beviljas eftersom det inte finns något bemyndigande som gör det möjligt för Finansinspektionen att meddela föreskrifter för verksamheten.

Skälen för regeringens bedömning: I försäkringsrörelselagen finns möjlighet till undantag i ett enskilt fall från hela eller delar av den lagen för försäkringsföretag som bara tillhandahåller vissa särskilda typer av förmåner vid dödsfall (1 kap. 20 § 1). Det är fråga om ett individuellt dispensförfarande. Bestämmelsen har sin grund i ett undantag i Solvens II-direktivet (artikel 10.1).

Det vore i och för sig möjligt att undanta även andra föreningar än sådana som enbart ägnar sig åt förmåner vid dödsfall, förutsatt att föreningens verksamhet är sådan att den uppfyller villkoren för undantag beroende på storlek (1 kap. 19 § FRL, som har sin grund i artikel 4 i Solvens II-direktivet). Regeringen anser emellertid, i likhet med *Sveriges advokatsamfund*, att det inte finns tillräckliga skäl att införa ytterligare möjligheter till lindrigare krav för föreningar som driver sådan verksamhet. Befintliga undantagsbestämmelser tillsammans med de ytterligare möjligheter till undantag som föreslås i denna proposition bör anses tillräckliga, och det bör därför inte införas någon sådan möjlighet till undantag i enskilda fall som föreslås i promemorian.

5.4 Näringsrättsliga bestämmelser för understödsföreningar som beviljas undantag

Regeringens förslag: Både större och mindre försäkringsföreningar ska få beviljas undantag från de näringsrättsliga bestämmelserna om information, förbud mot försäkringsfrämmande verksamhet, tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar, investeringar, kapitalbas, solvens- och minimikapitalkrav, interna modeller, företagsstyrning, offentliggöranden och grupp-tillsyn. Det ska i stället krävas att föreningarna

1. säkerställer att information till försäkringstagare och de som erbjuds att teckna en försäkring är anpassad efter försäkringens art och tydligt visar försäkringens villkor och värdeutveckling, att andra ersättningsberättigade ges den information de behöver och att försäkringsbrev innehåller uppgifter om villkoren för försäkringen,

2. har tillgångar som minst uppgår till ett belopp som motsvarar de beräknade försäkringsförmånerna med tillägg av ett belopp som motsvarar ett schablonberäknat kapitalkrav,

3. har samtliga tillgångar placerade på ett aktsamt sätt, och

4. styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt i medlemmarnas intresse. Särskilda anpassningar av kraven ska göras för mindre föreningar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om information, beräkning av försäkringsförmåner, tillgångar, kapitalkrav och styrning.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte någon möjlighet för föreningarna att beviljas undantag från bestämmelserna om information, registerföring och principer om aktieägarengagemang eller att kraven ska vara anpassade efter om undantaget avser en mindre förening. I promemorian föreslås att större föreningar ska ha ett mer omfattande företagsstyrningssystem, och att regeringen eller den myndighet som regeringen ska få meddela föreskrifter om vilka krav som ska gälla i stället för samtliga krav som undantas.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* och flera understödsföreningar anser att föreningarna bör kunna beviljas undantag även från bestämmelserna om krav på registerföring av tillgångar, förmånsrätt och principer för aktieägarengagemang. *Finansinspektionen* anser att det även för större föreningar är tillräckligt att styrelsen säkerställer en sund och ansvarsfull styrning. Flera understödsföreningar anser att det är oklart vilka föreskrifter som ska gälla i stället för de undantagna, att regleringen inte får bli för administrativt eller ekonomiskt betungande och att det inte bör leda till skärpningar jämfört med i dag. Flera understödsföreningar anser att kraven på information är för stränga med hänsyn till föreningarnas verksamhet och behoven hos deras medlemmar.

Skälen för regeringens förslag

Utgångspunkter

På samma sätt som i den befintliga undantagsregleringen för små försäkringsföretag bör det tydligt anges vilka bestämmelser som föreningarna får beviljas undantag från och vad som i stället ska gälla för föreningar som har beviljats undantag. Utgångspunkten bör vara vilka krav som är motiverade med hänsyn till den verksamhet som föreningarna driver, dvs. att den inte drivs affärsmässigt eller med vinstintresse och att den ofta är av mycket begränsad omfattning. De anpassade kraven bör som huvudregel inte vara högre än det som gällt enligt den reglering som hittills styrt understödsföreningarnas verksamhet, vilket några understödsföreningar anser är väsentligt. Det är dock möjligt att den nya regleringen i enskilda fall kan innebära att det kommer att ställas högre krav på en förening.

Företagsstyrning och ledningsprövning

I den upphävda lagen om understödsföreningar anges kraven på styrelseledamöterna och deras ansvar för hur föreningens verksamhet bedrivs (27 a och 28 §§). Kraven innebär bl.a. att styrelsen ska se till att föreningens verksamhet organiseras och drivs på det sätt som bäst tillgodoser medlemmarnas och övriga förmånsberättigades intressen och att förvaltningen av medel i föreningen är ordnad på ett betryggande sätt. *Finansinspektionens* allmänna råd (FFFS 2005:1) om styrning och kontroll

av finansiella företag är fortfarande tillämpliga för understödsföreningar, men är sedan genomförandet av Solvens II-direktivet inte längre tillämpliga för försäkringsföretag.

För försäkringsföretagen finns det i försäkringsrörelselagen ett utförligt regelverk om företagsstyrning som bygger på Solvens II-direktivet (10 kap.). Ytterligare bestämmelser om företagsstyrning finns också i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35 av den 10 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet (Solvens II). Det är uppenbart att dessa krav skulle bli mycket svåra eller omöjliga att leva upp till för de flesta understödsföreningar. Verksamheten i understödsföreningarna är begränsad och innebär inte heller lika stora risker som i andra försäkringsföretag, som i regel bedriver långt mer omfattande verksamhet. Därför bör understödsföreningarna vara undantagna även från bestämmelserna om företagsstyrning i 10 kap. FRL. För föreningar som beviljas undantag bör det i stället gälla krav som är utformade efter förebild av dem som gäller enligt den upphävda lagen om understödsföreningar. I promemorian föreslås att större föreningar ska ha en organisation för företagsstyrning som säkerställer att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Regeringen anser dock, i likhet med *Finansinspektionen*, att det är tillräckligt att styrelsen säkerställer detta även i större föreningar. I lagtexten bör det uttryckas som att föreningen ska styras på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Det bör också vara möjligt att i förordning eller myndighetsföreskrifter ange hur verksamheten ska styras.

Som flera remissinstanser påpekar kan det även förväntas bli svårt för många understödsföreningar, som ofta har ett begränsat antal medlemmar, att hitta personer som svarar mot de högt ställda kraven på styrelseledamöter som gäller enligt försäkringsrörelselagen. Det särskilt eftersom många understödsföreningar i sina stadgar kräver att den som ingår i styrelsen också ska vara medlem i föreningen. Regeringens förslag innebär att föreningarna ska vara undantagna från de allmänna kraven om företagsstyrning i försäkringsrörelselagen (10 kap.). Av det följer också att de är undantagna från de lämplighetskrav för styrelseledamöter som annars gäller för försäkringsföretag (10 kap. 5 §). Det blir därmed inte heller aktuellt för Finansinspektionen att göra en sådan lämplighetsprövning av styrelsen som görs för försäkringsföretag i allmänhet vid prövningen av ansökningar från föreningarna (jfr 2 kap. 4 § första stycket).

Kapitalkrav och placeringsregler

Enligt den upphävda lagen om understödsföreningar gäller för de nu aktuella föreningarna som huvudregel en särskild solvensreglering. Den innebär i huvudsak att en förening alltid ska ha ett belopp som motsvarar summan av försäkringsfonden och övriga skulder i föreningen i vissa särskilt angivna slag av tillgångar (24 §).

I 5–9 kap. FRL finns detaljerade bestämmelser om bl.a. tillgångar, skulder, försäkringstekniska avsättningar och investeringar. Det finns dock bestämmelser om att s.k. små försäkringsföretag kan beviljas undantag från dessa bestämmelser (1 kap. 19 §). För de små försäkringsföretagen gäller då i stället bestämmelser om bl.a. tillgångar, skuldteckning och ett särskilt anpassat riskbaserat kapitalkrav (1 kap. 19 c §).

Det är enligt regeringens uppfattning inte motiverat att kräva av understödsföreningarna att de ska följa den avancerade och krävande regleringen om solvens- och kapitalkrav i försäkringsrörelselagen som gäller för försäkringsföretag i allmänhet, och de bör därför få undantas från de bestämmelserna. Det är inte heller nödvändigt att ett riskbaserat kapitalkrav ska gälla för föreningarna.

Det finns inte heller anledning att låta bestämmelserna om investeringar i 6 kap. FRL gälla för understödsföreningarnas verksamhet. Föreningarna bör även i enlighet med vad *Finansinspektionen* och flera understödsföreningar föreslår få undantas från bestämmelserna om register, förmånsrätt och principer för aktieägarengagemang i samma kapitel.

För föreningar som beviljas undantag bör det i stället gälla ett schablonberäknat kapitalkrav, och det bör krävas att föreningarnas tillgångar placeras på ett aktsamt sätt.

Information till försäkringstagare

I 4 kap. FRL finns en bestämmelse om information som lämnas till bl.a. försäkringstagare och andra ersättningsberättigade och ett bemyndigande enligt vilket regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer för meddela föreskrifter om vilken information som ska lämnas (2 § och 18 § 2). Finansinspektionen har meddelat sådana föreskrifter, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:39) om information som gäller försäkring och tjänstepension. De föreskrifterna är förhållandevis omfattande med mer detaljerade krav på försäkringsföretagens informationsgivning. Som flera understödsföreningar anför är de föreskrifterna väl stränga med hänsyn till föreningarnas verksamhet och behoven hos deras medlemmar. Föreningarna bör därför undantas från kravet, och i stället omfattas av ett motsvarande krav som är särskilt anpassat till dem (se förslag nedan i detta avsnitt).

Offentliggörande

I 16 kap. FRL finns bestämmelser om offentliggörande av olika uppgifter och i 19 kap. finns bestämmelser om grupp tillsyn. Bestämmelserna fyller knappast någon egentlig funktion för understödsföreningarna eftersom de inte bedriver affärsmässig försäkringsrörelse och inte heller ingår i grupper. Understödsföreningarna bör därför undantas från de bestämmelserna.

De alternativa kraven ska vara anpassade för föreningarnas verksamhet

Till skillnad från det som föreslås i promemorian, bör det uttryckligen anges i lagtexten att de krav som ska gälla för föreningar som beviljas undantag ska vara anpassade för deras verksamhet. Som konstateras i avsnitt 5.2 kan verksamheten skilja sig mycket åt i olika föreningar. Även kraven bör anpassas efter verksamhetens omfattning, och därför bör det införas en bestämmelse om att kraven ska anpassas efter om det är en mindre förening som beviljats undantag. Därigenom bör det med tillräcklig tydlighet framgå att avsikten inte är att kraven i dessa delar ska skärpas, vare sig i förhållande till försäkringsrörelselagen eller till den upphävda lagen om understödsföreningar. Föreskrifter om kravet på information, om kapitalkravet och tillgångarna och om styrningen av föreningen bör kunna meddelas i förordning eller myndighetsföreskrifter. Regeringen eller den

5.5 Associationsrättsliga bestämmelser för understödsföreningar som har beviljats undantag

Regeringens förslag: Försäkringsrörelselagens bestämmelser om revisionsutskott, revision, användning av årsvinsten och konsolideringsfond ska inte gälla för föreningar som har beviljats undantag.

Mindre föreningar som har beviljats undantag ska inte vara skyldiga att ha en verkställande direktör och inte heller en auktoriserad eller godkänd revisor. För mindre föreningar ska förutsättningarna för fördelning av återbäring regleras enbart i stadgarna.

I stadgarna ska det i stället för uppgifter om direkt försäkring eller återförsäkring anges typen av försäkringsrörelse. Stadgarna ska i övrigt, utöver det som följer av försäkringsrörelselagen, innehålla uppgifter om försäkringsförmånerna, försäkringsbelopp, belåning av försäkringsbrev, fribrev, återköp, återbäring och annan värdeöverföring.

En förening som har beviljats undantag ska få ha ett företagsnamn som i stället för ordet försäkringsförening innehåller ordet understödsförening eller, om föreningen meddelar sjukförsäkring, ordet sjukkassa.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att föreningar som har beviljats undantag även ska vara undantagna från bestämmelserna om verksamhetskapital, utdelning av föreningens medel och om straff, och att även större föreningar ska vara undantagna från bestämmelsen om fördelning av återbäring.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att större föreningar inte bör undantas från bestämmelsen om fördelning av återbäring. *FAR* anser att ett krav på auktoriserad revisor för samtliga försäkringsföreningar bör övervägas och anför bl.a. att det krävs av andra bolag och filialer som står under tillsyn. *ASB-ABBpersonalens Försäkringsförening* anser att förslaget innebär skärpningar i vissa delar, bl.a. i fråga om stadgarna och om föreningsstämma, och att det är oklart vad som avses med att företagsnamnet ska skilja sig från firmor som varit registrerade enligt den upphävda lagen om understödsföreningar. Även *Ignis försäkringsförening* anser att förslaget om företagsnamn är oklart.

Skälen för regeringens förslag

Behov av undantag från associationsrättsliga bestämmelser

Försäkringsföreningar är en särskild associationsform som regleras i försäkringsrörelselagen. Regleringen gäller vid sidan av eller i stället för lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Motsvarande särskilda associationsrättsliga reglering för understödsföreningar finns i den upphävda lagen om understödsföreningar, och den avviker delvis från försäkrings-

Prop. 2019/20:148 rörelselagen. Eftersom syftet med förslagen i denna proposition är att anpassa regleringen i alla delar så att understödsföreningarna kan fortsätta med sin verksamhet utan att förutsättningarna ändras alltför mycket, bör även de associationsrättsliga bestämmelserna anpassas i de delar där det behövs.

Verksamhetskaptal

I promemorian föreslås att föreningarna ska kunna beviljas undantag även från bestämmelserna om verksamhetskaptal. Verksamhetskaptal är en form av startkapital som ska finnas i försäkringsföreningar, och försäkringsrörelselagen innehåller ett antal bestämmelser bl.a. om inbetalning, återbetalning och rösträtt som är knutna till verksamhetskaptal (se t.ex. 13 kap. 5, 7, 14 och 25 §§). För ömsesidiga försäkringsbolag finns liknande bestämmelser om s.k. garantikapital. Till skillnad från det som gäller i fråga om verksamhetskaptal kan tillskott av garantikapital göras även under rörelsens gång (12 kap. 9 §). Verksamhetskaptal måste finnas när en försäkringsförening bildas men ska återbetalas när det inte längre behövs. Att en understödsförening ansöker om tillstånd att driva försäkringsrörelse innebär emellertid inte att det är fråga om att bilda en försäkringsförening. Tvärtom ska föreningen även efter att den fått tillstånd anses vara samma juridiska person (se avsnitt 5.1 och prop. 2018/19:158 s. 213 och 690, jfr även prop. 2009/10:246 s. 414). De nu aktuella föreningarna, liksom övriga understödsföreningar, bedriver också redan sin rörelse. Därmed är bestämmelserna om verksamhetskaptal inte relevanta för föreningarna. Det finns därför inte något behov av att införa ett undantag från dessa bestämmelser.

Föreningens stadgar

Innehållet i en ekonomisk förenings stadgar regleras i 3 kap. lagen om ekonomiska föreningar. För försäkringsföreningarna finns även en bestämmelse om stadgarnas innehåll som är anpassad till de särskilda förhållanden som gäller för försäkringsföreningar (13 kap. 6 § FRL). På grund av den verksamhet som de nu aktuella föreningarna bedriver finns det behov av ytterligare anpassningar för dem. Vad som ska anges i stadgarna hos en understödsförening som omvandlas till försäkringsförening bör därför regleras särskilt. Det bör krävas att stadgarna innehåller dels det som krävs av alla ekonomiska föreningar och som följer av lagen om ekonomiska föreningar, dels det som en försäkringsförenings stadgar ska innehålla och som är relevant. Det bör dessutom krävas att stadgarna innehåller uppgifter om sådant som försäkringsföreningarna själva ska få bestämma om, framför allt vad som ska gälla angående förmåner och i fråga om värdeöverföringar från föreningen till medlemmar. Som konstateras ovan är bestämmelserna om verksamhetskaptal i försäkringsrörelselagen inte relevanta för understödsföreningar som omvandlas till försäkringsföretag. Det innebär att inte heller det som anges om verksamhetskaptal i bestämmelsen i samma lag om vad stadgarna ska innehålla är relevant för sådana föreningar. Det bör uttryckligen framgå av den bestämmelsen. *ASB-ABBpersonals Försäkringsförening* anser att förslaget i vissa delar medför onödiga stadgeändringar. Vissa ändringar som kan uppfattas som onödiga är dock sannolikt oundvikliga och får accepteras med tanke på att

EU:s revisionspaket

I såväl lagen om ekonomiska föreningar som försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om revision som följer av EU:s s.k. revisionspaket (se prop. 2015/16:162). Det handlar om särskilda krav på revisionen av företag av allmänt intresse, bl.a. företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad (ibland benämnda börsnoterade företag), banker och de flesta försäkringsföretag (se samma prop. s. 90–93). Understödsföreningarna är inte börsnoterade och det föreslås inte att de av andra skäl ska anses vara företag av allmänt intresse (se avsnitt 5.9). Revisionspaketet innehåller betungande reglering, och understödsföreningarna bör därför undantas från de bestämmelserna.

Värdeöverföringar

Bestämmelser om värdeöverföringar, dvs. vinstutdelning, gottgörelse och viss annan överföring av föreningens medel finns i lagen om ekonomiska föreningar (12–15 kap.), men för försäkringsföreningarnas del gäller i stället bestämmelser i försäkringsrörelselagen (13 kap. 19–25 §§ FRL). Enligt den upphävda lagen om understödsföreningar gäller att de föreningarna får förfoga över sitt överskott i enlighet med sina stadgar eller efter särskilt beslut från Finansinspektionen (23 § andra och tredje styckena). De försäkringsföreningar som beviljas undantag bör därför inte omfattas av bestämmelserna om värdeöverföringar i lagen om ekonomiska föreningar eller i försäkringsrörelselagen. I stället bör de även fortsättningsvis reglera vad som gäller i detta avseende i sina stadgar, vilket bör anges i bestämmelsen om stadgarnas innehåll. Den begränsning som gäller enligt försäkringsrörelselagen i fråga om utdelning av föreningens medel och som innebär att föreningens medel bara får delas ut till medlemmar i form av återbäring eller som skifteslikvid i samband med föreningens likvidation (13 kap. 19 § första stycket FRL), bör dock enligt regeringens mening gälla även för föreningar som beviljas undantag. *Finansinspektionen* anser att den s.k. kontributionsprincipen, som kommer till uttryck i bestämmelsen om återbäring till försäkringstagare och andra ersättningsberättigade med en fördelning som utgår från försäkringens bidrag till överskottet (13 kap. 23 § FRL), bör gälla även för större föreningar som har beviljats undantag. Inspektionen anser att det annars finns en risk för att nya medlemmar i en förening får samma rätt till överskott som de medlemmar som varit med och byggt upp ett stort överskottskapital, vilket är principiellt olämpligt. Bestämmelsen om återbäring innebär för föreningarnas del att kontributionsprincipen gäller om inte annat följer av stadgarna. Föreningarna är enligt regeringens förslag skyldiga att i stadgarna ange vad som ska gälla i fråga om bl.a. återbäring. Det blir därmed upp till föreningarna att avgöra hur återbäringen ska fördelas. För de mindre föreningarna bör däremot i fråga om återköp eller överföring av försäkring det som anges i stadgarna gälla (jfr 13 kap. 23 § andra stycket FRL).

Mot bakgrund av den begränsade verksamhet som bedrivs i de mindre föreningarna bör det inte krävas av dem att de utser en verkställande direktör, vilket krävs av försäkringsföreningar (13 kap. 10 § FRL). De bör därför undantas från det kravet.

Revisorer i försäkringsföreningar ska vara auktoriserade eller godkända (13 kap. 18 § första stycket 3 och 4 FRL), vilket inte krävs enligt huvudregeln i lagen om ekonomiska föreningar. Enligt den lagen krävs att en revisor ska ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till arten och omfattningen av föreningens verksamhet krävs för att fullgöra uppdraget, och det krävs bara en auktoriserad eller godkänd revisor under vissa angivna förutsättningar (8 kap. 13–16 §§). I promemorian föreslås att mindre föreningar inte ska omfattas av försäkringsrörelselagens strängare krav, vilket ifrågasätts av FAR. Med tanke på den begränsade omfattningen av mindre föreningars verksamhet anser regeringen att det måste anses tillräckligt att de föreningarna tillämpar bestämmelserna om revisorns kompetens i lagen om ekonomiska föreningar i enlighet med promemorians förslag.

Företagsnamn

För att undvika onödiga namnändringar i samband med att understödsföreningar beviljas tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen bör de tillåtas fortsätta ha understödsförening eller sjukkasse i företagsnamnet. Bestämmelsen om företagsnamn i försäkringsrörelselagen bör därför ändras i enlighet med det (13 kap. 39 §).

I promemorian föreslås att det i försäkringsrörelselagen ska införas en särskild bestämmelse om att en förenings företagsnamn inte ska få innehålla ordet erkänd eller ordet ömsesidig tillsammans med ordet försäkring, och att företagsnamnet ska skilja sig tydligt från firmor som har varit registrerade enligt den upphävda lagen om understödsföreningar. Regeringen konstaterar att det följer av lagen om ekonomiska föreningar att företagsnamnet tydligt ska skilja sig från andra företagsnamn som är införda i föreningsregistret och ännu är bestående (20 kap. 1 §). Understödsföreningar kommer att omfattas av den bestämmelsen och därför bör det inte införas någon hänvisning till den upphävda lagen i det avseendet. I övrigt bör samma krav som för övriga försäkringsföreningars företagsnamn gälla. Det bör därför inte införas förbud mot att ha orden erkänd och ömsesidig i företagsnamnet.

I promemorian föreslås också att det ska införas undantag från den straffbestämmelse i försäkringsrörelselagen som gäller användning av uttrycket försäkringsförening (13 kap. 40 §). Regeringen kan dock inte se att det behövs något sådant undantag.

5.6 Tillsyn

Regeringens förslag: En förening som har beviljats undantag ska omedelbart underrätta Finansinspektionen om föreningen inte uppfyller det kapitalkrav som ska uppfyllas av en sådan förening eller det finns risk för att föreningen inte kommer göra det under de närmaste

tre månaderna. En revisor eller en särskild granskare som får kännedom om sådana förhållanden ska rapportera det till Finansinspektionen.

En försäkringsförening ska vara skyldig att upprätta och ge in en försäkringsteknisk utredning på begäran av Finansinspektionen.

Om föreningen inte uppfyller kapitalkravet ska Finansinspektionen få förelägga föreningen att upprätta en plan med åtgärder som föreningen ska vidta för att åter uppfylla kapitalkravet inom tre månader. Åtgärdsplanen ska godkännas av Finansinspektionen.

Finansinspektionens möjligheter att begränsa ett företags förfoganderätt, förbjuda ett företag att förfoga över tillgångar i Sverige och återkalla tillstånd ska gälla även när en förening som har beviljats undantag inte uppfyller det särskilda kapitalkravet, om åtgärdsplanen är uppenbart otillräcklig eller om föreningen inte inom tre månader har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd åtgärdsplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om när och hur en försäkringsteknisk utredning ska upprättas och ges in.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att beslutet om att bevilja undantag för en förening även ska avse undantag från vissa bestämmelser om tillsyn och ingripanden. Enligt promemorians förslag ska en förening inte vara skyldig att upprätta en försäkringsteknisk utredning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att de föreningar som beviljas undantag bör vara skyldiga att upprätta och ge in en försäkringsteknisk utredning när inspektionen begär det. Större föreningar bör göra det minst vart tredje år, medan mindre föreningar bör göra det om de får tillräckligt med överskott för att höja försäkringsförmånerna med bibehållet kapitalkrav.

Skälen för regeringens förslag: I försäkringsrörelselagen finns ett antal bestämmelser om rapportering, underrättelser och liknande information till Finansinspektionen. Det krävs bl.a. att ett försäkringsföretag på begäran av Finansinspektionen ska lämna in vissa beräkningar av solvenskapitalkravet, och inspektionen får med anledning av sådana inlämnade uppgifter besluta om kapitaltillägg (17 kap. 18–28 §§). I promemorian föreslås att föreningar som beviljas undantag från näringsrättsliga bestämmelser även ska beviljas undantag från dessa krav. Kraven på att lämna in sådana uppgifter är dock beroende av att Finansinspektionen begär det. Solvenskapitalkraven kommer enligt förslaget i avsnitt 5.4 inte att gälla för de föreningar som beviljas undantag. Det kommer därmed inte att finnas någon anledning för Finansinspektionen att begära in sådana uppgifter från de föreningarna. Regeringen anser därför att det inte behöver införas något sådant undantag från dessa bestämmelser som föreslås i promemorian.

I promemorian föreslås också att föreningarna ska få beviljas undantag från bestämmelserna om åtgärdsplan vid bristande solvenskapitalkrav och finansiell saneringsplan vid bristande minimikapitalkrav (18 kap. 4–9 §§ FRL). Dessa bestämmelser är dock riktade till försäkringsföretag som omfattas av solvenskapitalkrav respektive särskilt anpassade kapitalkrav för företag som beviljats undantag beroende på storlek (1 kap. 19 och 19 b §§

Prop. 2019/20:148 FRL), och det behövs därför inte något undantag från dem för föreningar som beviljas undantag enligt de bestämmelser som föreslås i denna proposition.

I promemorian föreslås ett särskilt krav på åtgärdsplan som riktas till föreningar som har varit understödsföreningar som har beviljas undantag från näringsrättsliga bestämmelser, motsvarande nämnda krav på åtgärdsplan och finansiell saneringsplan för övriga försäkringsföretag. Regeringen instämmer i att det bör införas ett sådant krav. Det bör även införas sådana ingripandemöjligheter som gäller i fråga om övriga försäkringsföretag när det finns brister i uppfyllandet av kapitalkraven, dvs. möjligheter för Finansinspektionen att begränsa ett företags förfoganderätt, förbjuda ett företag att förfoga över tillgångar i Sverige och återkalla tillstånd.

Regeringen instämmer med *Finansinspektionen* att det bör ställas krav på att försäkringsföreningarna regelbundet upprättar och ger in försäkringsteknisk utredning. Kraven på hur och när en sådan utredning ska upprättas och ges in bör kunna införas i föreskrifter på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om hur och när en försäkringsteknisk utredning ska upprättas och ges in.

5.7 Avgifter till Finansinspektionen

Regeringens bedömning: Det bör inte göras någon ändring av grunden för de avgifter som Finansinspektionen tar ut av de berörda företagen.

Promemorian behandlar inte frågan.

Remissinstanserna: Flera understödsföreningar poängterar att avgifterna till Finansinspektionen inte får bli för höga. *Sveriges advokatsamfund* anser att avgifterna till Finansinspektionen måste anpassas för att undvika att många av de berörda föreningarna tvingas gå i likvidation. *Finansinspektionen* anser att avgifter för ansökan om omvandling och ansökan om undantag bör vara anpassade till understödsföreningarnas storlek och särart.

Skälen för regeringens bedömning: Finansinspektionen ska enligt förslagen i avsnitt 5.2 pröva ansökningar från understödsföreningar om att beviljas undantag från bestämmelser i försäkringsrörelselagen. Inspektionen kommer också ha tillsyn över att de företag som beviljas undantag uppfyller de krav som ställs på dem (avsnitt 5.6). Dessutom kommer understödsföreningarna vara tvungna att senast vid utgången av 2020 ansöka om tillstånd att driva försäkringsrörelse om de vill undvika likvidation.

Finansinspektionens verksamhet finansieras dels genom anslag i statens budget, dels genom avgifter som inspektionen tar ut av finansiella företag m.fl.

Prövning av ärenden finansieras enligt förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen genom avgifter som, med stöd av särskilda bestämmelser i lag, tas ut av den som gör en ansökan eller anmälan. Avgifterna disponeras av Finansinspektionen och ska täcka inspektionens kostnader för prövning av ansökningar och anmälningar (1–3 §§ samma förordning).

Finansinspektionens övriga verksamhet finansieras via anslag i statens budget. Statens kostnader för huvuddelen av den övriga verksamheten, bl.a. för arbetet med regelgivning och tillsyn, finansieras dock genom årliga avgifter som tas ut av dem som står under tillsyn av inspektionen. Det innebär att Finansinspektionen tar ut sådana avgifter av fysiska personer, företag, myndigheter och andra organisationer med stöd av bestämmelser i lag på olika områden, t.ex. försäkringsrörelselagen. Detta regleras i förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Även de årliga avgifterna ska som huvudregel ge full kostnadstäckning för verksamheterna (1–5 §§ samma förordning).

Enligt försäkringsrörelselagen ska försäkringsföretag med avgifter bidra till att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet (17 kap. 29 §). Finansinspektionen får också ta ut avgifter för prövning av ärenden från understödsföreningar enligt den upphävda lagen om understödsföreningar, och de föreningarna ska även bidra till att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet med årliga avgifter (73 §).

Med stöd av dessa bestämmelser tar Finansinspektionen ut avgifter från försäkringsföretag och understödsföreningar, dels årliga avgifter beräknade i förhållande till företagets storlek (3, 5 och 7 §§ förordningen om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet), dels avgifter för prövning av ärenden (3 § och bilagan till förordningen om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen).

De kostnader som uppstår för Finansinspektionen med anledning av förslagen i denna proposition bör finansieras enligt samma principer som gäller i fråga om inspektionens övriga kostnader. Det innebär att avgifter får tas ut med stöd av den befintliga avgiftsbestämmelsen i försäkringsrörelselagen och enligt föreskrifterna i nämnda förordningar. De anpassningar som bl.a. *Finansinspektionen* förordar bör göras inom ramen för de bestämmelserna, och någon ändring av grunderna för avgiftsuttag bör inte göras.

5.8 Det bör inte införas någon särskild reglering av andra former av omvandling eller ombildning

Regeringens bedömning: Det bör inte införas någon särskild reglering av möjligheten för en understödsförening att ombildas till någon annan associationsform än försäkringsförening.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Sveriges advokatsamfund* anser att det bör införas en möjlighet för en understödsförening att ombilda sig till en ideell förening utan att föreningens tillgångar skingras. Flera av föreningarna har betydande tillgångar som kommer att delas ut till medlemmarna vid en likvidation. Vissa medlemmar kommer kortsiktigt att ha ett intresse av att få del av en betydande utdelning i stället för att den kulturellt och historiskt värdefulla verksamheten fortgår. Enligt Advokatsamfundet finns det därför en risk för att medlemmar som inte ens bidragit till uppbygg-

Prop. 2019/20:148 naden av tillgångarna annat än i mycket begränsad mån kan verka för att en förening likvideras.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt den upphävda lagen om understödsföreningar ska en sådan förening likvideras när den upphör att bedriva bistånds- eller försäkringsverksamheten (46–64 §§). I lagen regleras även hur föreningen och medlemmarna ska hantera sina åtaganden och eventuella över- eller underskott i samband med att verksamheten avslutas.

I samband med att lagen om understödsföreningar upphävdes gjordes bedömningen att det inte fanns skäl att införa någon annan möjlighet för understödsföreningar att omvandla sig än att ansöka om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen. En understödsförening som avser att fortsätta med sin försäkringsverksamhet måste därför ansöka om tillstånd enligt den lagen. Det är viktigt att alla försäkringsgivare tillämpar en för försäkringsgivare särskilt anpassad associations- och näringsrättslig reglering. Detta motiveras ytterst av behovet att skydda de ersättningsberättigade och att säkerställa att försäkringsgivarna kan fullgöra sina åtaganden. Enligt regeringens uppfattning framstår det inte som lämpligt att nu införa någon ytterligare ordning för hur och när en understödsförening ska träda i likvidation eller undvika att så sker, inte heller för en förening som upphör med sin försäkringsverksamhet. Det måste också beaktas att medlemmar som gått med i en förening just för att den ägnar sig åt viss försäkringsverksamhet kan ha ett befogat intresse av att föreningen likvideras i föreskriven ordning om den upphör med denna verksamhet och inte ansöker om tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen. Därför bör det inte införas någon sådan möjlighet till ombildning till ideell förening som *Sveriges advokatsamfund* föreslår.

5.9 Anpassningar i annan lagstiftning

Regeringens förslag: De försäkringsföreningar som beviljas undantag enligt försäkringsrörelselagen ska även vara undantagna från lagen om försäkringsdistribution och lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Sådana föreningar ska även få undantas från lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Föreningarna ska inte anses som företag av allmänt intresse enligt definitionen i revisorslagen.

Vissa bestämmelser om information i försäkringsavtalslagen ska inte vara tillämpliga på de försäkringsföreningar som beviljas undantag enligt försäkringsrörelselagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag: Understödsföreningar som beviljas undantag enligt förslagen i denna proposition är inte att anse som försäkringsföretag enligt i Solvens II-direktivet (artiklarna 13–15 och 18, se även prop. 2017/18:216 s. 141 f.). Det innebär att Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 av den 20 januari 2016 om försäkringsdistribution (försäkringsdistributionsdirektivet) inte är tillämpligt på dem. Försäkringsdistributionsdirektivet genomförs i svensk rätt i lagen

(2018:1219) om försäkringsdistribution, och föreningarna bör därför undantas från den lagen.

Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen), som i svensk rätt genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (fjärde penningtvättsdirektivet), gäller bl.a. för fysiska och juridiska personer som driver livförsäkringsrörelse (1 kap. 2 § 2). De understödsföreningar som i dag driver livförsäkringsrörelse omfattas således av den lagen. Försäkringsföretag finns med i uppräknningen av de finansiella institut som omfattas av fjärde penningtvättsdirektivet (se artiklarna 2.1 och 3.2). Med försäkringsföretag avses dock i det direktivet försäkringsföretag enligt definitionen i Solvens II-direktivet (artikel 13.1), i den mån som det utför sådan livförsäkringsverksamhet som omfattas av det direktivet (artikel 3.2). Som anges ovan bör de nu aktuella föreningarna inte betraktas som försäkringsföretag enligt Solvens II-direktivet (jfr artiklarna 4, 10, 13–15 och 18), och därmed omfattas de inte av fjärde penningtvättsdirektivet. Enligt det sistnämnda direktivet är dock medlemsstaterna skyldiga att helt eller delvis utvidga tillämpningsområdet till att omfatta andra företagskategorier än de som anges i det direktivet, om det handlar om verksamhet som med särskilt stor sannolikhet används för penningtvätt eller för finansiering av terrorism (artikel 4.1). Det är enligt bedömningen i promemorian inte sannolikt att försäkringsföreningarnas verksamhet kommer att användas för penningtvätt, vilket alltså skulle innebära att det inte finns någon skyldighet att inkludera understödsföreningarna i den lagstiftning som i svensk rätt genomför försäkringsdistributionsdirektivet respektive fjärde penningtvättsdirektivet. Regeringen instämmer i promemorians bedömning.

Det finns visserligen inget hinder mot att tillämpa nationella bestämmelser på ett område som inte regleras av de regelverken, men det finns knappast behov av att tillämpa lagen om försäkringsdistribution eller penningtvättslagen på de föreningar som uppfyller villkoren för att kunna undantas enligt förslagen i denna proposition, vare sig om de är större eller mindre. Det bör därför på samma sätt som för tjänstepensionsföretag och tidigare tjänstepensionskassor införas undantag i de lagarna för sådana föreningars och företags verksamheter (se prop. 2018/19:158 s. 162 f. och 655–657).

När det gäller redovisningsregleringen kan inledningsvis konstateras att enligt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (1 kap. 1 § andra och tredje styckena) får undantag från den lagen medges för sådana försäkringsföretag som får undantas från försäkringsrörelselagen (1 kap. 20 §). Frågor om sådana undantag prövas av Finansinspektionen. Företag som har beviljats undantag ska i stället tillämpa föreskrifter som meddelats med stöd av ett bemyndigande i lagen (1 kap. 1 § fjärde stycket och 4 § andra stycket samma lag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2011:27] om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens). Möjligheten att ansöka om undantag från lagen om årsredovisning i försäkringsföretag bör gälla även för

Prop. 2019/20:148 försäkringsföreningar som beviljas sådana undantag som föreslås i denna proposition. Särregleringen när det gäller den finansiella redovisningen bör kunna meddelas genom myndighetsföreskrifter.

Enligt revisorslagen (2001:883) utgör företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen, utom sådana företag som har beviljats undantag enligt den lagen beroende på storlek eller verksamhet (1 kap. 19 eller 20 §), företag av allmänt intresse (2 § 9 d). Definitionen infördes i samband med att svensk rätt anpassades till EU:s revisionspaket. Vilka företag som anses vara av allmänt intresse har betydelse genom att EU:s revisorsdirektiv innehåller särskilda regler som ska gälla vid revisionen av dessa företag. Dessutom är det endast företag av allmänt intresse som omfattas av de strängare kraven i EU:s revisorsförordning. Understödsföreningarna driver en begränsad försäkringsverksamhet och bör inte anses vara företag av allmänt intresse. Definitionen av företag av allmänt intresse i revisorslagen bör därför ändras så att även de försäkringsföreningar som beviljas undantag inte omfattas av definitionen av företag av allmänt intresse.

Enligt försäkringsavtalslagen (2005:104) ska det som sägs om försäkringsbolag i den lagen gälla också i fråga om andra företag som meddelar försäkring (1 kap. 4 § tredje stycket). I likhet med det som gäller för små försäkringsföretag som beviljas undantag beroende på storlek (1 kap. 19 § FRL), bör vissa bestämmelser om information om individuell personförsäkring i försäkringsavtalslagen inte vara tillämpliga på föreningar som beviljas undantag enligt förslagen i denna proposition.

5.10 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 augusti 2020.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2020.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser efterfrågar en förlängning av övergångsperioden för understödsföreningar. *Sveriges advokatsamfund* anser att den föreslagna tiden om sex månader mellan lagens ikraftträdande och övergångsperiodens slut är för kort, och föreslår att perioden förlängs till den 1 januari 2022.

Skälen för regeringens förslag: Övergångsperioden för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor har förlängts till utgången av 2020, vilket innebär att ansökningar om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen ska vara inlämnade till Finansinspektionen senast den 31 december 2020 (se prop. 2018/19:67 s. 8–10). Den särreglering för försäkringsföreningar som har varit understödsföreningar som föreslås i denna proposition bör träda i kraft så snart som möjligt så att understödsföreningarna ges skäligt rådrum att ta ställning till den fortsatta verksamheten. Föreningarna behöver tid för att kunna göra nödvändiga analyser, anpassningar av verksamheten och, i förekommande fall, hinna ansöka om undantag m.m. Enligt regeringens bedömning innebär en övergångstid från augusti fram till utgången av 2020 en tillräckligt lång tid för anpassning och

6 Konsekvenser

Förslagen och alternativa lösningar

De understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor och som har fortsatt driva verksamhet och omfattas av den upphävda lagen om understödsföreningar måste vid utgången av 2020 välja mellan att söka tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen eller gå i likvidation (7 § lagen om införande av försäkringsrörelselagen [2010:2043]). Enligt gällande rätt får en sådan förening antingen söka tillstånd att driva verksamheten enligt huvudreglerna i försäkringsrörelselagen på samma sätt som andra försäkringsgivare eller söka tillstånd och i samband med det ansöka om att beviljas undantag från vissa bestämmelser på grund av föreningens storlek för att i stället tillämpa krav som är särskilt anpassade för mindre försäkringsföretag (1 kap. 19–19 c §§ FRL). Vissa föreningar som driver särskilt angiven verksamhet har även möjligheten att söka enskilt undantag från hela eller delar av försäkringsrörelselagen (1 kap. 20 §). Förslagen i denna proposition innebär att föreningarna ges möjlighet att, i samband med att de söker tillstånd att driva försäkringsrörelse, ansöka om att beviljas undantag från delar av försäkringsrörelselagen och i stället tillämpa bestämmelser som är särskilt anpassade för deras verksamhet.

Om förslagen inte genomförs kommer endast de inledningsvis beskrivna möjligheterna finnas för föreningarna, vilket sannolikt skulle leda till att många föreningar tvingas gå i likvidation trots att de vill fortsätta driva verksamheten. Ett alternativ till förslagen är att endast ändra försäkringsrörelselagen på det sättet att möjligheten att ansöka om att beviljas individuellt anpassade undantag från bestämmelser i den lagen utvidgas till att omfatta samtliga understödsföreningar (utom tjänstepensionskassor). Det skulle å ena sidan innebära en författningsteknisk förenkling, men skulle å andra sidan minska förutsebarheten för föreningarna, och det skulle sannolikt leda till ökade kostnader för Finansinspektionen som skulle behöva göra ett mer omfattande arbete. Det skulle drabba de föreningar som ska bidra till att finansiera inspektionens verksamhet genom avgifter och troligen leda till icke önskade likvidationer bland föreningarna. Regeringen har därför kommit fram till att den föreslagna lösningen sammantaget är den bästa (se avsnitt 5.1).

Offentligfinansiella och samhällsekonomiska effekter

Förslagen innebär endast att ytterligare möjligheter ges vissa föreningar som drivs i en gammal associationsrättslig föreningsform att fortsätta driva sin verksamhet i ny form. Förslagen bedöms minska antalet likvidationer bland ett i sig litet antal föreningar. Förslagen har inte några offentligfinansiella eller samhällsekonomiska effekter.

Effekter för försäkringsföretagen och andra enskilda

Det finns 27 understödsföreningar som driver försäkringsverksamhet enligt den upphävda lagen om understödsföreningar utan att vara tjänstepensionskassor. Föreningarna är olika när det gäller storlek, typ av verksamhet och inriktning. De flesta är mycket små sett till såväl antalet medlemmar som storleken på de meddelade försäkringsförmånerna. Ett fåtal har förhållandevis många medlemmar men är ändå små i jämförelse med försäkringsgivare som driver försäkringsrörelse enligt huvudreglerna för sådana företag i försäkringsrörelselagen.

Förslagen kommer innebära att föreningarna ges ytterligare en valmöjlighet i fråga om hur de ska bedriva sin verksamhet, men innebär inga nya skyldigheter om inte föreningarna väljer det nya alternativet. Enligt förslagen krävs att en förening gör en ansökan för att den ska få omfattas av de anpassade kraven. Det kommer att medföra arbete och kostnader för föreningarna, dels när det gäller ställningstaganden, beräkningar, framtagande av ansökningshandlingar och liknande, dels i form av avgift till Finansinspektionen för prövning av ansökan. Om en förening beviljas undantag kommer det krävas ett inledande arbete och kostnader för det i form av stadgeändringar, styrdokument och andra anpassningar. I promemorian uppskattas arbetet tidsmässigt ta ca två veckor för mindre föreningar och ca en månad för större föreningar, och regeringen gör ingen annan bedömning. Det kommer även att krävas visst löpande arbete med styrning, kontroll av att information, kapital och tillgångar uppfyller kraven, och kontakter med och information till Finansinspektionen inom inspektionens tillsyn. Både det löpande interna arbetet och myndighetskontakterna bedöms bli mycket begränsade, i vart fall för de mindre föreningarnas del. Kostnaderna för arbetet är beroende av om föreningen har tillgång till egen kompetens för att utföra arbetet internt eller om det krävs hjälp av externa konsulter. Arbetsinsatserna och kostnaderna bedöms dock i vart fall inte bli större än om förslagen inte genomförs och föreningarna i stället ska välja hur verksamheten ska drivas enligt nu gällande alternativ.

Förslagen bedöms inte påverka konkurrensen mellan företagen, se avsnitt 5.1.

Förslagen bedöms inte få några nämnvärda konsekvenser för medlemmar, försäkringstagare och andra ersättningsberättigade.

Konsekvenser för myndigheter och domstolar

Förslagen innebär arbete för Finansinspektionen i form av prövning av ansökningar om undantag och tillsyn med tillämpning av nya bestämmelser. Det rör sig om högst 27 sådana ärenden, vilket får anses som en begränsad arbetsmängd för inspektionen som dock behöver utföra större delen av arbetet under en avgränsad tid kring årsskiftet 2020/2021. Finansinspektionen kommer också ha tillsynsansvar för föreningarna enligt till viss del nya bestämmelser, och inspektionen ges därutöver rätt att meddela föreskrifter. Även dessa delar kan medföra marginellt merarbete i förhållande till om förslagen inte genomförs, eftersom det i sådant fall finns risk att fler föreningar går i likvidation och därmed inte genererar arbete för inspektionen. Som nämns ovan rör det sig dock bara om högst 27 företag. Dessutom kan ett mer omfattande föreskriftsarbete vid inspektionen

leda till minskad arbetsbörda när det gäller prövning av ansökningar och tillsyn, i och med att vissa förutsättningar kan klargöras generellt och på förhand.

Finansinspektionens arbete med ansökningsärenden finansieras genom avgifter från dem som ger in en ansökan, och de tas ut enligt förordningen om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen. Avgifterna disponeras av inspektionen. Inspektionens övriga verksamhet finansieras via anslag i statens budget. Huvuddelen av de kostnaderna, bl.a. för arbetet med regelgivning och tillsyn, finansieras genom avgifter enligt förordningen om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet, som redovisas mot inkomstitel på statens budget. Sammantaget görs bedömningen att eventuellt ökade kostnader blir mycket begränsade och ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Beslut i ärenden om ansökningar att beviljas undantag enligt de föreslagna nya bestämmelserna får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Som nämns ovan rör det sig om högst 27 företag och en eventuell måttillströmning får därför anses som mycket begränsad.

Speciella informationsinsatser

Finansinspektionen kommer att informera de 27 företag som berörs av förslagen, och några ytterligare informationsinsatser behövs inte.

Överensstämmelse med unionsrätten

Förslagen står i överensstämmelse med unionsrätten, se bl.a. avsnitt 5.1.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

1 kap.

19 d § En försäkringsförening som uppfyller villkoren i 19 § får i samband med att den ges tillstånd att driva försäkringsrörelse beviljas undantag från 4 kap. 2 och 4 §§ och 5–10, 16 och 19 kap., om föreningen

1. vid tidpunkten för ansökan om tillstånd att driva försäkringsrörelse är registrerad enligt lagen (1972:262) om understödsföreningar,

2. inte meddelar tjänstepensionsförsäkring, och

3. inte väsentligen ändrat inriktningen eller utökat omfattningen av sin verksamhet i förhållande till den verksamhet som drevs enligt lagen om understödsföreningar.

En försäkringsförening som beviljats undantag enligt första stycket anses vara en mindre förening om dess genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner per medlem eller annan ersättningsberättigad understiger 50 procent av det prisbasbelopp som fastställs enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken.

Paragrafen, som är ny, innebär att försäkringsföreningar, som har varit registrerade som understödsföreningar enligt den upphävda lagen om

Prop. 2019/20:148 understödsföreningar, efter ansökan om tillstånd att driva försäkringsrörelse som avses i 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043), kan beviljas undantag från vissa bestämmelser i lagen, utöver dem som omfattas av ett undantag enligt 19 §. Övervägandena finns i avsnitten 5.1, 5.2 och 5.4.

I första stycket anges vilka förutsättningar som måste vara uppfyllda för att en förening ska kunna ansöka om och beviljas undantag från de i paragrafen angivna bestämmelserna. Villkoren i punkterna är kumulativa, vilket innebär att samtliga förutsättningar måste vara uppfyllda för att ett undantag ska få beviljas. Enligt 22 § är det Finansinspektionen som prövar frågor om undantag. En första förutsättning för att ett undantag ska beviljas enligt paragrafen är att de förutsättningar som anges i 19 § är uppfyllda. Det innebär även att undantag inte får beviljas om föreningen driver gränsöverskridande verksamhet eller verksamhet som sekundäretablering (se 19 § andra stycket). Genom att en förening beviljas undantag enligt paragrafen anses den därigenom inte tillämpa Solvens II-direktivet (se artikel 4.1). Det innebär att en sådan försäkringsförening i och för sig är ett försäkringsföretag i lagens mening, men inte ett försäkringsföretag som omfattas av Solvens II-direktivet. Därmed är inte heller EU-förordningar som har antagits enligt det direktivet eller riktlinjer från Eiopa tillämpliga för dessa föreningar. Om en förening inte utnyttjar möjligheten att ansöka om undantag enligt paragrafen eller inte beviljas undantag, gäller Solvens II-regelverket fullt ut för föreningen (jfr artikel 4.5 i direktivet).

Förutom förutsättningarna i 19 § måste även de ytterligare förutsättningar som anges i paragrafen vara uppfyllda. Om så är fallet får föreningen beviljas undantag från bestämmelserna om försäkringsfrämmande verksamhet och information i 4 kap. 2 och 4 §§, 5–10 kap. om solvensreglering och företagsstyrning, 16 kap. om offentliggörande och 19 kap. om grupp tillsyn. Eftersom prövningen sker i samband med prövningen av ansökan om tillstånd enligt 2 kap. måste Finansinspektionen beakta om en förening som söker tillstånd även ska beviljas undantag. Vid prövningen av ansökan om tillstånd ska det i så fall inte göras någon prövning av om föreningen kan antas komma uppfylla sådana krav som föreningen beviljas undantag från enligt denna paragraf (jfr 2 kap. 4 § första stycket 2).

För en förening som beviljats undantag från de bestämmelser som anges i denna paragraf gäller i stället de krav i fråga om information, solvensreglering, placeringsregler samt företagsstyrning som anges i 19 e §.

Punkt 1 innebär att endast föreningar som vid tidpunkten för ansökan om tillstånd är registrerade som understödsföreningar enligt den upphävda lagen om understödsföreningar får beviljas undantag.

Av *punkt 2* följer att undantag enligt paragrafen får beviljas bara för försäkringsföreningar som inte meddelar tjänstepensionsförsäkringar. Vad som avses med tjänstepensionsförsäkring definieras i 1 kap. 4 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

Punkt 3 innebär att endast föreningar som väljer att i allt väsentligt fortsätta med den verksamhet föreningen har bedrivit när den var registrerad som understödsförening får beviljas undantag. I kravet på att föreningen inte får väsentligen utöka omfattningen eller ändra inriktningen ligger att den inte får börja meddela helt nya typer av försäkringar, börja erbjuda försäkringar till en ny och utökad krets av ersättningsberättigade eller att försäkringsförmånerna höjs väsentligt. För att en försäkring ska anses som

ny måste det röra sig om en försäkring som rör en helt annan typ av risk. Att en förening exempelvis börjar erbjuda försäkring för kostnad för hörselapparat parallellt med försäkring för kostnad för glasögon ska inte anses innebära att det rör sig om en ny typ av försäkring. Inte heller ska det anses röra sig om en väsentlig utökning om medlemmar tillkommer i en förening när ett företag till följd av ett förvärv kommer att uppgå i en koncern av företag vars anställda automatiskt ansluts till föreningen.

Andra stycket, innebär att föreningar som beviljas tillstånd ska delas in i två olika kategorier av föreningar: större föreningar och mindre föreningar. Det kommer vara möjligt att ställa upp olika krav för föreningarna i föreskrifter som meddelas med stöd av nya bemyndiganden i 23 § 7–11. Om en förening räknas som en större eller en mindre förening beror av storleken av de genomsnittligt beräknade försäkringsförmånerna per medlem. Med beräknade försäkringsförmåner avses nuvärdet av förväntade utbetalningar för löpande försäkringar minus värdet av de avgifter eller premier som föreningen kan ha att ytterligare uppbära för dessa försäkringar (jfr beräkning av premiereserv i 22 § i den upphävda lagen om understödsföreningar). För periodisk pensions- och sjukersättning ska dock genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner tolkas som ett diskonterat värde. I förväntade utbetalningar inbegrips alla utbetalningar kopplade till försäkringarna, dvs. även olika former av återbäring eller tillägg. De mer detaljerade bestämmelserna om beräkning och värdering av försäkringsförmåner förutsätts bli meddelade i myndighetsföreskrifter.

19 e § En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 19 d § ska

1. säkerställa att information till försäkringstagare och de som erbjuds att teckna en försäkring är anpassad efter försäkringens art och tydligt visar försäkringens villkor och värdeutveckling, att andra ersättningsberättigade ges den information de behöver och att försäkringsbrev innehåller uppgifter om villkoren för försäkringen,

2. ha tillgångar som minst uppgår till ett belopp som motsvarar de beräknade försäkringsförmånerna med tillägg av ett belopp som motsvarar ett schablonberäknat kapitalkrav,

3. ha samtliga tillgångar placerade på ett aktsamt sätt, och

4. styras på ett sunt och ansvarsfullt sätt i medlemmarnas intresse.

Kraven i första stycket ska vara anpassade efter om det beviljade undantaget avser en mindre förening.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om de grundläggande krav som gäller för en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 19 d §. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

Av *första stycket 1* följer att en försäkringsförening ska säkerställa att information är utformad på visst sätt. Kravet ska motsvara det som anges i 4 kap. 2 §, men ska anpassas om det är en mindre förening (se andra stycket). Av *punkt 2* följer att en försäkringsförening ska ha tillgångar som minst uppgår till ett belopp som motsvarar de beräknade försäkringsförmånerna med tillägg av ett belopp som motsvarar ett schablonberäknat kapitalkrav och enligt *punkt 3* ska föreningen ha samtliga tillgångar placerade på ett aktsamt sätt. Det innebär att för en sådan förening kommer det, till skillnad från för andra försäkringsföretag, inte att gälla något riskbaserat kapitalkrav.

I *punkt 4* anges de krav som gäller i fråga om företagsstyrning. Det är styrelsen som ska säkerställa att föreningen styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt i medlemmarnas intresse.

Enligt *andra stycket* ska kraven vara anpassade efter om det är en mindre förening. Med det avses en förening som har genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner per medlem som understiger ett halvt prisbasbelopp enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken. Angående begreppet genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner, se författningskommentaren till 19 d §.

I 23 § 7–11 finns bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om information, om hur försäkringsförmåner ska beräknas, om kapitalkrav, tillgångar och styrning. Med stöd av dessa bemyndiganden får det meddelas föreskrifter som är anpassade för verksamheten i föreningarna.

19 f § Om något av de belopp som anges i 19 § första stycket 1–3 och 5 har överskridits under tre på varandra följande år, ska ett undantag enligt 19 d § upphöra att gälla från och med det fjärde året. En försäkringsförening ska snarast möjligt anmäla ett sådant överskridande till Finansinspektionen.

Finansinspektionen får besluta att ett beviljat undantag enligt 19 d § ska upphöra att gälla om en försäkringsförening väsentligen ändrar inriktningen eller utökar omfattningen av sin verksamhet. En försäkringsförening ska snarast möjligt anmäla en sådan ändring till Finansinspektionen.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om när ett undantag enligt 19 d § ska upphöra att gälla. Paragrafen är delvis utformad efter förebild av 19 a §. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.4.

I *första stycket* anges att ett undantag enligt 19 d § ska upphöra att gälla om något av de belopp som anges i 19 § första stycket 1–3 och 5 har överskridits under tre på varandra följande år. En försäkringsförening är också skyldig att snarast möjligt anmäla ett sådant överskridande till Finansinspektionen.

I *andra stycket* anges att Finansinspektionen får besluta att ett undantag enligt 19 d § ska upphöra att gälla om en förening väsentligen ändrar inriktningen eller utökar omfattningen av sin verksamhet. En förening är skyldig att anmäla en sådan ändring till Finansinspektionen. I fråga om innebörden av att en förening väsentligen ändrar inriktningen eller utökar omfattningen av sin verksamhet, se författningskommentaren till 19 d §.

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. drivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska unionen (EU) och Schweiz,
2. hur tillgångarna enligt 19 c § 1 ska definieras, placeras och värderas,
3. hur kapitalkravet enligt 19 c § 2 ska beräknas,
4. fastställande av garantibelopp enligt 19 c § 3,
5. kapitalbasens nivå, sammansättning och beräkningen av denna enligt 19 c § 4,
6. hur ett företagsstyrningssystem enligt 19 c § 5 ska utformas,
7. hur försäkringsförmånerna enligt 19 d § *andra stycket* och 19 e § *första stycket* 2 ska beräknas,
8. information enligt 19 e § *första stycket* 1,
9. kapitalkrav enligt 19 e § *första stycket* 2,
10. tillgångar enligt 19 e § *första stycket* 3,

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.4.

I paragrafen införs fem nya punkter, punkterna 7–11, och som en följd av det numreras hittillsvarande punkt 7 om och blir *punkt 12*.

Enligt 19 e § ska en försäkringsförening som omfattas av undantag enligt 19 d uppfylla vissa grundkrav i fråga om information, tillräckliga tillgångar, placering av tillgångar och företagsstyrning. Genom de nya punkterna 7–11 får föreskrifter meddelas om hur försäkringsförmåner ska beräknas (*punkt 7*), om information (*punkt 8*), kapitalkrav (*punkt 9*), tillgångar (*punkt 10*) och om styrningen i förening (*punkt 11*).

Föreskrifter om värdering av poster i balansräkningen kan meddelas med stöd av ett bemyndigande i lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (se författningskommentaren till 1 kap. 1 § den lagen i avsnitt 7.2).

13 kap.

6 § En försäkringsförenings stadgar ska, utöver det som följer av 3 kap. 1 § 1–3 och 5–10 lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, innehålla uppgifter om

1. huruvida rörelsen ska avse såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,

2. huruvida föreningen ska driva försäkringsrörelse utanför EES,

3. de villkor som ska gälla för inträde i föreningen,

4. storleken på verksamhetskapitalet,

5. den eventuella rätt till avkastning som tillfaller den som skjutit till verksamhetskapital,

6. den eventuella rösträtt på föreningsstämma som tillfaller den som skjutit till verksamhetskapital,

7. i vilken ordning verksamhetskapitalet ska betalas in och återbetalas, och

8. för vilka slag av försäkringar, i vilka situationer, intill vilket belopp och i vilken ordning uttaxering kan göras hos medlemmarna samt hur uttaxeringen ska genomföras.

I en livförsäkringsförening gäller dessutom att det i stadgarna ska anges hur föreningens förlust får täckas.

I en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § gäller i stället för första stycket 1 och 4–7 att det i stadgarna ska anges

1. vilken typ av försäkringsrörelse som ska drivas,

2. försäkringsförmånernas beskaffenhet och storlek eller grunderna för hur de ska beräknas,

3. de premier och avgifter som ska betalas till föreningen eller grunderna för hur de ska beräknas,

4. villkor för utbetalning av försäkringsbelopp och, i fråga om kapitalförsäkring, högsta tillåtna försäkringsbelopp för en medlem,

5. villkor för belåning av försäkringsbrev hos föreningen och för fribrev och återköp, om sådana ska tillåtas, och

6. villkor för återbäring och annan värdeöverföring.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad en försäkringsförenings stadgar ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

I *tredje stycket*, som är nytt, anges vad stadgarna i en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § ska innehålla. Det innebär

Prop. 2019/20:148 att för sådana föreningar gäller bestämmelserna i detta stycke om stadgarnas innehåll i stället för dem i första stycket om uppgift om huruvida rörelsen ska avse såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring och om verksamhetskapital. Bestämmelserna om verksamhetskapital i detta kapitel är inte tillämpliga för föreningar som beviljas undantag enligt 1 kap. 19 d § eftersom ett sådant undantag får ges bara till föreningar som är registrerade enligt den upphävda lagen om understödsföreningar och i samband med att föreningen får tillstånd driva försäkringsrörelse. Föreningen kommer därmed i grunden att vara densamma och omvandlingen från understödsförening till försäkringsförening innebär inte att företaget anses vara en annan, nybildad juridisk person. Innehållet i stycket motsvarar delvis det som anges i fråga om stadgarnas innehåll i den upphävda lagen om understödsföreningar (11 §).

9 a § I fråga om revisionsutskott ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 7 kap. 47 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om revisionsutskott i försäkringsföreningar. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

Ändringen innebär att även försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § undantas från paragrafens tillämpningsområde.

10 § Bestämmelsen om verkställande direktör i 7 kap. 27 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar gäller inte för försäkringsföreningar. I stället gäller att styrelsen i en försäkringsförening, ska utse en verkställande direktör. Den verkställande direktören får inte vara ordförande i styrelsen.

I en mindre försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § behöver det inte utses någon verkställande direktör.

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställande direktör i försäkringsföreningar. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

I *andra stycket*, som är nytt, anges att någon verkställande direktör inte behöver utses i mindre försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §. Med det avses en förening som har genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner per medlem som understiger ett halvt prisbasbelopp enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken. Angående begreppet genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner, se författningskommentaren till 1 kap. 19 d §.

18 § I stället för 8 kap. 1 § och 8 § första stycket och 14–16 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar gäller för försäkringsföreningar att

1. föreningsstämman ska välja minst en revisor,
2. det i stadgarna får bestämmas att en eller flera revisorer ska utses på något annat sätt,
3. bara den som är auktoriserad eller godkänd revisor får vara revisor i en försäkringsförening, och
4. minst en av de revisorer som utses av föreningsstämman ska vara auktoriserad revisor.

Första stycket 3 och 4 gäller inte för mindre försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §.

Bestämmelserna i 8 kap. 51 och 52 §§ lagen om ekonomiska föreningar om registrering av revisor ska även gälla för en revisor som har utsetts enligt denna paragraf.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur revisor utses i försäkringsföreningar. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

I paragrafen införs ett nytt *andra stycke*. Där anges att kraven på att revisor i en försäkringsförening måste vara auktoriserad eller godkänd och att minst en revisor som utses av föreningsstämman ska vara auktoriserad inte gäller för mindre föreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §. Med det avses en förening som har genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner per medlem som understiger ett halvt prisbasbelopp enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken. Angående begreppet genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner, se författningskommentaren till 1 kap. 19 d §.

Bestämmelsen i det hittillsvarande andra stycket anges i stället i ett nytt *tredje stycke*.

18 a § I fråga om uppdragstid för revisorn ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 54 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Möjligheten enligt den paragrafen att förlänga revisionsuppdraget till högst tjugo eller tjugofyra år gäller dock inte uppdrag i en försäkringsförening.

18 b § I fråga om revisionsberättelsens innehåll ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 56–59 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

18 c § I fråga om koncernrevision ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 60 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

18 d § I fråga om en domstols entledigande av revisorn ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 55 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Paragraferna innehåller bestämmelser om revision i försäkringsföreningar. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

Ändringarna innebär att bestämmelserna inte heller ska tillämpas på föreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §.

18 e § Bestämmelser om revision av försäkringsföreningar som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § eller vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företaget av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG.

Paragrafen är en upplysningsbestämmelse som hänvisar till EU:s revisorsförordning. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

Prop. 2019/20:148 Ändringen innebär att bestämmelsen inte heller ska tillämpas på föreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §.

21 § Årsvinsten i en livförsäkringsförening och belopp som förs över från bundet eget kapital till fritt eget kapital ska användas för återbäring, i den utsträckning

1. vinsten eller det överförda beloppet inte får tas i anspråk för vinstutdelning eller för att täcka förluster enligt bestämmelser i stadgarna, eller

2. annat inte följer av denna lag eller lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.

Första stycket gäller inte för försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §.

22 § En livförsäkringsförening ska ha en konsolideringsfond. Konsolideringsfonden får sättas ned bara för att täcka förluster eller för ett annat ändamål som anges i stadgarna. En sådan nedsättning får bara beslutas av föreningsstämman.

Första stycket gäller inte för försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §.

Paragraferna innehåller bestämmelser om årsvinst och konsolideringsfond i en livförsäkringsförening. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

I paragraferna införs ett nytt *andra stycke* som innebär att bestämmelserna inte ska tillämpas på föreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §.

23 § En livförsäkringsförening ska gottskriva återbäring till försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar med en fördelning som utgår från försäkringens bidrag till överskottet, om inte annat följer av bestämmelser i försäkringsavtalet eller stadgarna.

Vid återköp eller överföring enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen (2005:104) ska rätten till återbäring bestämmas enligt samma fördelning och principer som skulle ha gällt för försäkringsfall, om inte en avvikelse är försvarlig med hänsyn till det kvarvarande försäkringstagarkollektivets rätt till återbäring eller försäkringsföreningens ekonomiska situation.

I en mindre försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § gäller i stället för andra stycket de förutsättningar för fördelning av återbäring eller överföring som anges i stadgarna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om fördelning av återbäring och om återköp och överföring enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

I *tredje stycket*, som är nytt, införs ett undantag från bestämmelserna i andra stycket. Det innebär att för mindre försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § gäller i stället det som anges i stadgarna om fördelning av återbäring eller överföring. Av 13 kap. 6 § tredje stycket följer att bl.a. villkor för fribrev och återköp samt återbäring och annan värdeöverföring ska anges i stadgarna i en sådan förening.

39 § I stället för bestämmelserna i 20 kap. 1 § första stycket första meningen och 2 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar om en förenings företagsnamn gäller för försäkringsföreningar att dess företagsnamn ska innehålla ordet försäkringsförening och att ordet försäkringsförening eller en förkortning av det uttrycket inte får finnas med i ett särskilt företagsnamn.

Endast försäkringsföreningar får i sitt företagsnamn använda uttrycket försäkringsförening.

Utöver första stycket gäller för en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § att företagsnamnet i stället för ordet försäkringsförening får innehålla ordet understödsförening eller, om föreningen huvudsakligen meddelar sjukförsäkring, ordet sjukkasse.

Paragrafen innehåller bestämmelser om företagsnamn. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

I tredje stycket, som är nytt, införs en möjlighet för försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § att i stället för ordet försäkringsförening ha ordet understödsförening eller, om föreningen huvudsakligen meddelar sjukförsäkring, ordet sjukkasse i företagsnamnet. Begreppet sjukförsäkring motsvarar det äldre begreppet sjukhjälp enligt 12 § i den upphävda lagen om understödsföreningar.

17 kap.

5 a § En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § ska omedelbart underrätta Finansinspektionen om föreningen inte uppfyller det krav på tillgångar som ska uppfyllas av en sådan förening eller det finns risk för att föreningen inte kommer göra det under de närmaste tre månaderna.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om skyldighet för försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § att omedelbart underrätta Finansinspektionen om föreningen inte uppfyller det kapitalkrav som gäller för föreningen enligt 1 kap. 19 e § första stycket 2. Paragrafen är utformad efter förebild av 8 kap. 16 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

12 § En revisor eller en särskild granskare ska genast rapportera till Finansinspektionen om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag i ett försäkringsföretag får kännedom om förhållanden som

1. kan utgöra en väsentlig överträdelse av de författningar som reglerar företagets verksamhet,
2. kan påverka företagets fortsatta drift negativt,
3. kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 9 kap. 33 eller 34 § aktiebolagslagen (2005:551) eller 8 kap. 36 eller 37 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, eller
4. kan innebära att företaget brister eller har brustit i uppfyllandet av solvens- eller minimikapitalkravet eller av ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b eller 19 d §.

Revisorn och granskaren har en motsvarande rapporteringsskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag som revisorn eller den särskilda granskaren har i försäkringsföretagets moderföretag eller dotterföretag eller ett företag som har en likartad förbindelse med försäkringsföretaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldigheter för en revisor eller en särskild granskare. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

Ändringen i första stycket 4 innebär att skyldigheten att rapportera gäller också för revisor eller särskild granskare i en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § och därför ska uppfylla ett schablonberäknat kapitalkrav enligt 1 kap. 19 e § första stycket 2.

Prop. 2019/20:148 *17 a § En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § ska på begäran av Finansinspektionen upprätta och till inspektionen ge in en försäkringsteknisk utredning.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om skyldighet för en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § att upprätta och ge in en försäkringsteknisk utredning. Paragrafen är utformad efter förebild av 21 § i den upphävda lagen om understödsföreningar. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

En försäkringsteknisk utredning ska ge en rättvisande bild av åtagandena och tillgångarna i föreningen. I 30 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om den försäkringstekniska utredningen.

30 § Regeringen får meddela föreskrifter om sådana avgifter som avses i 29 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar ett försäkringsföretag ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 § samt när och hur de ska lämnas, och

2. när och hur en försäkringsförening ska upprätta och ge in en försäkringsteknisk utredning enligt 17 a §.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

I paragrafen införs en punktuppställning. I *punkt 2* införs ett nytt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om när och hur en försäkringsförening ska upprätta och ge in en försäkringsteknisk utredning enligt 17 a §. Genom bemyndigandet får detaljerade föreskrifter meddelas om försäkringsteknisk utredning i försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §. Vid behov kan de bestämmelser som införs anpassas särskilt för större föreningar och för mindre föreningar. En förening som har genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner per medlem som understiger ett halvt prisbasbelopp enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken utgör en mindre förening. Angående begreppet genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner, se författningskommentaren till 19 d §.

18 kap.

8 a § Om en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § inte uppfyller det kapitalkrav som ska uppfyllas enligt 1 kap. 19 e § första stycket 2, ska Finansinspektionen förelägga föreningen att inom en månad från dagen då bristen konstaterades upprätta en åtgärdsplan och överlämna planen till inspektionen för godkännande.

Åtgärdsplanen ska innehålla åtgärder som föreningen ska vidta för att inom tre månader från den dag då bristen konstaterades åter uppfylla kapitalkravet.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om åtgärder som Finansinspektionens ska vidta mot en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § och som inte uppfyller det kapitalkrav som gäller för föreningen enligt 1 kap. 19 e § första stycket 2. Paragrafen är utformad efter förebild av 8 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

Om en försäkringsförening inte uppfyller kapitalkravet ska Finansinspektionen enligt *första stycket* förelägga föreningen att inom en månad

från dagen då bristen konstaterades upprätta en åtgärdsplan och överlämna planen till inspektionen för godkännande.

Enligt *andra stycket* ska åtgärdsplanen innehålla de åtgärder som föreningen ska vidta för att inom tre månader från den dag då bristen konstaterades åter uppfylla kapitalkravet.

10 § Finansinspektionen får begränsa ett försäkringsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. företaget inte följer gällande bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar,

2. företaget inte uppfyller solvenskapitalkravet och det föreligger särskilda omständigheter som ger anledning att befara att företagets finansiella ställning kommer att försämrats ytterligare,

3. företaget inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b *eller 19 d §*, eller

4. det vid beslut om återkallelse av företagets tillstånd bedöms vara nödvändigt för att skydda de intressen som försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar har.

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten ska drivas efter ett sådant beslut som avses i första stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingripanden från Finansinspektionen. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

Ändringen i *första stycket 3* innebär att bestämmelsen är tillämplig också på försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § och ska uppfylla ett schablonberäknat kapitalkrav enligt 1 kap. 19 e § första stycket 2.

12 § Finansinspektionen ska återkalla ett försäkringsföretags tillstånd, om företaget

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,

2. har förklarat sig avstå från tillståndet,

3. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation,

4. inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b *eller 19 d §*, och företagets finansiella saneringsplan *eller åtgärdsplan* är uppenbart otillräcklig,

5. inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b *eller 19 d §*, har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd finansiell saneringsplan *eller åtgärdsplan*, eller

6. får tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när Finansinspektionen ska återkalla ett försäkringsföretags tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

Ändringarna i *punkterna 4 och 5* innebär att bestämmelsen är tillämplig också på försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § och ska uppfylla ett schablonberäknat kapitalkrav och tillämpa särskilda regler om åtgärdsplan vid bristande uppfyllelse av kapitalkravet (se 1 kap. 19 e § första stycket 2 och 8 a §).

7.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

1 kap.

1 § Denna lag är tillämplig på försäkringsföretag. Med försäkringsföretag avses i denna lag

1. försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043), och
2. tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag på tjänstepensionsföretag ska det som sägs om

1. livförsäkringsföretag avse tjänstepensionsföretag,
2. försäkringsaktiebolag avse tjänstepensionsaktiebolag,
3. ömsesidiga försäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,
4. ömsesidiga livförsäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,
5. försäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar, och
6. livförsäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar.

Bestämmelserna om koncernredovisning i 7 kap. ska tillämpas på finansiella holdingföretag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar andelar i dotterföretag som är försäkringsföretag eller utländska företag av motsvarande slag. Med finansiellt holdingföretag avses ett aktiebolag, ett bolag eller en ekonomisk förening vars verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande består i att i vinstsyfte förvärva och förvalta andelar i dotterföretag.

Från denna lag får medges undantag för sådana försäkringsföretag som får undantas från försäkringsrörelselagen enligt 1 kap. 19 d eller 20 § samma lag. Frågor om sådana undantag prövas av Finansinspektionen.

För sådana företag som medgivits undantag från denna lag ska i stället sådana föreskrifter som meddelats med stöd av 4 § andra stycket gälla.

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 5.9.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att undantag från lagen får medges också för sådana försäkringsföreningar som får undantas från försäkringsrörelselagen enligt 1 kap. 19 d § samma lag. För sådana företag som medgetts undantag från lagen ska, enligt *fjärde stycket*, i stället sådana föreskrifter gälla som meddelats med stöd av 4 § andra stycket.

7.3 Förslaget till lag om ändring i revisorslagen (2001:883)

2 § I denna lag avses med

1. *revisor*: en auktoriserad eller godkänd revisor,
2. *auktoriserad revisor*: en revisor som har auktoriserats enligt 4 §,
3. *godkänd revisor*: en revisor som ursprungligen har godkänts enligt äldre bestämmelser utan att ha avlagt revisorsexamen,
4. *revisionsföretag*:
 - a) en revisor som utövar revisionsverksamhet som enskild näringsidkare,
 - b) ett enkelt bolag med annan revisor, ett handelsbolag eller ett aktiebolag som en revisor utövar revisionsverksamhet i, eller

c) ett företag som av en behörig myndighet i en annan stat inom EES än Sverige har godkänts att utföra lagstadgad revision,

5. *registrerat revisionsbolag*: ett revisionsföretag som har registrerats enligt 13, 14 eller 16 a §,

6. *revisor från ett tredjeland*: någon som har registrerats enligt 16 b §,

7. *nätverk*: en struktur för samarbete i vilken minst ett revisionsföretag ingår och som

a) tydligt syftar till vinstdelning eller kostnadsdelning,

b) har ett gemensamt ägande eller en gemensam kontroll eller ledning,

c) har gemensamma system för kvalitetssäkring,

d) har en gemensam affärsstrategi,

e) använder ett gemensamt namn, eller

f) i betydande omfattning har gemensam personal.

8. *revisionsverksamhet*:

a) verksamhet som består i sådan granskning av förvaltning eller ekonomisk information som utmynnar i en rapport eller någon annan handling som är avsedd att utgöra bedömningsunderlag även för någon annan än uppdragsgivaren, samt

b) rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid granskning enligt a,

9. *företag av allmänt intresse*:

a) företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,

b) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

c) värdepappersbolag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

d) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), utom sådana företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § i den lagen, eller

e) företag som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

10. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

11. *tredjeland*: en stat utanför EES.

Paragrafen innehåller definitioner av vissa begrepp i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.9.

I punkt 9 d ändras definitionen av företag av allmänt intresse. Ändringen innebär att de försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § FRL inte ska anses vara företag av allmänt intresse enligt definitionen i denna paragraf.

7.4 Förslaget till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104)

10 kap.

1 § Försäkringsbolaget är skyldigt att lämna information enligt detta kapitel. Informationen ska, i den mån det är möjligt, lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för mottagaren. Informationen ska vara klar och tydlig och avfattad på svenska. Den får lämnas på ett annat språk om mottagaren begär det.

Detta kapitel gäller inte i fråga om personförsäkring som tecknas av en näringsidkare till förmån för sitt företag, om det kan antas att näringsidkaren saknar behov av informationen. Kapitlet är inte heller tillämpligt på sådana försäkrings-

Prop. 2019/20:148 föreningar som har medgetts undantag enligt 1 kap. 19, 19 b eller 19 d § eller 20 § 1 försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet för försäkringsbolag att lämna information i fråga om individuell personförsäkring. Övervägandena finns i avsnitt 5.9.

Ändringen i *andra stycket* innebär att bestämmelserna i kapitlet inte heller är tillämpliga på sådana försäkringsföreningar som har medgetts undantag enligt 1 kap. 19 d § FRL.

Paragrafen ändras också språkligt.

7.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

1 kap.

2 § Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte

a) sådan som drivs av försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043), eller

b) tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,

5. försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av sådana försäkringsförmedlare som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § den lagen eller bedriver verksamhet enligt 3 kap. 1 § andra stycket 2 eller 3 § den lagen,

6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

8. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut, dock inte om verksamheten uteslutande avser kontoinformationstjänster,

10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

13. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),

14. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),

15. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

16. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

17. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

18. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 17,

19. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

20. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

21. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än den som avses i 20, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

22. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 17–21, eller

23. yrkesmässig verksamhet som avser förmedling, förvaring eller handel med konstverk, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp uppgår till motsvarande 10 000 euro eller mer.

Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 5.9.

Ändringen i *första stycket 2* innebär att lagen inte heller är tillämplig på sådan livförsäkringsrörelse som drivs av försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § FRL.

7.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution

1 kap.

6 a § *Lagen är inte tillämplig på försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043).*

Paragrafen, som är ny, innehåller ett undantag från tillämpningen av lagen. Det innebär att lagen inte är tillämplig på sådana försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 5.9.

Sammanfattning av promemorian

I promemorian föreslås regler som ger understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor möjlighet att kunna fortsätta med sin nuvarande verksamhet genom att omvandlas till försäkringsföreningar som är undantagna från delar av det regelverk som gäller för försäkringsföretag.

Förslaget innebär att i de delar där sådana undantag beviljas eller föreskrivs ska understödsföreningarna efter det att de har omvandlats till försäkringsföreningar i stället tillämpa en särskilt anpassad reglering. För de nu aktuella understödsföreningarna ska det även finnas möjlighet att ansöka om att få tillämpa den nuvarande särregleringen för små försäkringsföretag, liksom möjlighet att omvandlas till en försäkringsförening för vilken det inte gäller några särskilda undantag. Enligt förslaget ska det även finnas särskilda undantagsmöjligheter för verksamhet som avser vissa former av begravningsförsäkringar.

Förslagen föranleder ändringar i försäkringsrörelselagen (2010:2043), lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, revisorslagen (2001:883), försäkringsavtalslagen (2005:104), lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043)

dels att 1 kap. 20 och 23 §§, 17 kap. 12 § och 18 kap. 10, 12 och 13 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas nio nya paragrafer, 1 kap. 19 d–19 j §§, 17 kap. 5 a § och 18 kap. 8 a §, och närmast före 1 kap. 19 d § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Undantag för försäkringsföreningar som har varit registrerade som understödsföreningar

19 d §

I samband med att en försäkringsförening får tillstånd att driva försäkringsrörelse får föreningen beviljas undantag från bestämmelser i denna lag, om föreningen

1. vid tidpunkten för ansökan om tillstånd är registrerad som understödsförening enligt den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar,

2. inte meddelar sådana försäkringar som avses i 7 § tredje stycket lagen om understödsföreningar i dess lydelse den 31 mars 2011,

3. uppfyller villkoren i 19 §, och

4. inte i samband med omvandlingen till försäkringsförening ändrar sin verksamhet så att den får en väsentligt ny inriktning eller utökad omfattning i förhållande till den verksamhet som föreningen drev när den var registrerad som understödsförening.

Föreningen får i så fall beviljas undantag från bestämmelserna i

– 2 kap. 10 § om kapitalbas när rörelsen påbörjas,

- 4 kap. 4 § om försäkringsfrämmande verksamhet,
- 5 kap. om tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar,
- 6 kap. 1–10 §§ om investeringar,
- 7 kap. om kapitalbas,
- 8 kap. om solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav,
- 9 kap. om interna modeller,
- 10 kap. om företagsstyrning,
- 16 kap. om offentliggörande,
- 17 kap. 18–28 §§ om tillsyn,
- 18 kap. 4–9 §§ om ingripanden, och
- 19 kap. om grupp-tillsyn.

19 e §

En försäkringsförening som uppfyller villkoren i 19 d § och har genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner per medlem eller annan ersättningsberättigad som understiger 50 procent av det prisbasbelopp som fastställs enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken får i stället för att ansöka om undantag anmäla till Finansinspektionen att föreningen kommer att tillämpa den reglering som följer av denna paragraf och 19 f–19 j §§ och föreskrifter som har meddelats med stöd av 23 § 8–11.

Efter det att Finansinspektionen har tagit emot en anmälan enligt första stycket är försäkringsföreningen undantagen från de bestämmelser som anges i 19 d § andra stycket.

19 f §

Om något av de belopp som anges i 19 § första stycket 1–3 och 5 har överskridits under tre på varandra följande år, ska ett undantag enligt 19 d eller 19 e § upphöra att gälla från och med det fjärde året.

Om en försäkringsförening ändrar sin verksamhet så att den

får en väsentligt ny inriktning eller utökad omfattning i förhållande till den verksamhet som föreningen bedrev när föreningen beviljades tillstånd, får Finansinspektionen besluta att ett undantag enligt 19 d eller 19 e § ska upphöra att gälla.

En försäkringsförening ska snarast möjligt anmäla ett över-skridande enligt första stycket eller en ändring enligt andra stycket till Finansinspektionen.

19 g §

En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 19 d § eller är undantagen enligt 19 e § ska åtminstone ha

1. tillgångar som minst uppgår till ett belopp som motsvarar de beräknade försäkringsförmånerna med tillägg av ett belopp som motsvarar ett schablonberäknat kapitalkrav,

2. samtliga tillgångar placerade på ett aktsamt sätt, och

3. en organisation som säkerställer att föreningen styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt i medlemmarnas intresse.

En försäkringsförening som är undantagen enligt 19 e § får i stället för det som anges i första stycket 3 ha en styrelse som säkerställer att de kraven uppfylls.

19 h §

Följande bestämmelser i 13 kap. ska inte tillämpas på en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 19 d § eller är undantagen enligt 19 e §:

- 5 § om verksamhetskaptal,
- 6 § om stadgar,
- 7 § andra stycket om registrering m.m.,
- 9 a § om revisionsutskott,
- 14 § om rätt att besluta i föreningens angelägenheter,
- 18 a–18 e §§ om revision,

– 19–25 §§ om återbäring och annan användning av föreningens egendom,

– 39 § om företagsnamn, och

– 40 § om straff och vite.

De undantagna föreningarna ska inte omfattas av följande bestämmelser i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar:

– 10 kap. 3–10 §§ om insatsmission,

– 12 kap. 1–5 §§ om värdeöverföring,

– 13 kap. om vinstutdelning, och

– 14 kap. om gottgörelse.

För en försäkringsförening som är undantagen enligt 1 kap. 19 e § ska inte heller följande bestämmelser i 13 kap. tillämpas:

– 10 § om skyldighet att utse en verkställande direktör, och

– 18 § första stycket 3 och 4 om krav på att en revisor ska vara auktoriserad eller godkänd.

19 i §

Utöver det som föreskrivs om stadgarnas innehåll i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska stadgarna för en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 19 d § eller är undantagen enligt 19 e § innehålla uppgifter om

1. vilken typ av försäkringar rörelsen ska avse och om rörelse ska drivas utanför EES,

2. de villkor som ska gälla för inträde i föreningen,

3. försäkringsförmånernas beskaffenhet och storlek eller grunden för hur de ska beräknas,

4. villkor för utbetalning av försäkringsbelopp, och i fråga om kapitalförsäkring högsta tillåtna försäkringsbelopp för en medlem,

5. villkor för belåning av försäkringsbrev hos föreningen och för fribrev och återköp, om sådana ska tillåtas,

6. villkor för återbäring och annan värdeöverföring, och

7. för vilka slag av försäkringar, i vilka situationer, intill vilket belopp och i vilken ordning uttaxering får göras hos medlemmarna och hur uttaxering ska genomföras

19 j §

I stället för 20 kap. 1 § första stycket första meningen och 2 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 19 d § eller är undantagen enligt 19 e § ha företagsnamn som innehåller ordet understödsförening eller ordet försäkringsförening. Om en förening uteslutande eller huvudsakligen meddelar sjukhjälp får namnet i stället innehålla ordet sjukkasse.

Företagsnamnet får inte innehålla ordet erkänd eller ordet ömsesidig tillsammans med ordet försäkring.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från firmor som har varit registrerade enligt den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar.

20 §¹

Undantag från denna lag i ett enskilt fall får beslutas helt eller till vissa delar för

1. försäkringsföretag som bara tillhandahåller försäkringsförmåner vid dödsfall, om förmånerna inte överstiger den genomsnittliga begravningskostnaden för en avliden person eller utgår i annan form än pengar, och

1. försäkringsföretag som bara tillhandahåller försäkringsförmåner vid dödsfall, om förmånerna inte överstiger den genomsnittliga begravningskostnaden för en avliden person eller utgår i annan form än pengar,

2. försäkringsföreningar som har varit registrerade som understödsföreningar enligt den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar och som driver sådan

¹ Senaste lydelse 2015:700.

2. lokala skadeförsäkringsbolag som bara meddelar försäkring enligt 2 kap. 11 § första stycket klass 18 (assistans) i form av naturaförmåner och vilkas årliga premieinkomst inte överstiger ett belopp som motsvarar 200 000 euro.

verksamhet som avses i 1 tillsammans med annan verksamhet, och

3. lokala skadeförsäkringsbolag som bara meddelar försäkring enligt 2 kap. 11 § första stycket klass 18 (assistans) i form av naturaförmåner och vilkas årliga premieinkomst inte överstiger ett belopp som motsvarar 200 000 euro.

23 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. drivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska unionen (EU) och Schweiz,

2. hur tillgångarna enligt 19 c § 1 ska definieras, placeras och värderas,

3. hur kapitalkravet enligt 19 c § 2 ska beräknas,

4. fastställande av garantibelopp enligt 19 c § 3,

5. kapitalbasens nivå, sammansättning och beräkningen av denna enligt 19 c § 4,

6. hur ett företagsstyrningssystem enligt 19 c § 5 ska utformas, *och*

6. hur ett företagsstyrningssystem enligt 19 c § 5 ska utformas,

7. vilka krav som ska gälla för försäkringsföreningar i stället för de krav som följer av de bestämmelser som föreningarna har beviljats undantag från enligt 19 d § andra stycket,

8. vilka krav som ska gälla för försäkringsföreningar i stället för de krav som följer av de bestämmelser som föreningarna är undantagna från enligt 19 e § andra stycket,

9. hur försäkringsförmåner och kapitalkrav enligt 19 g § första stycket 1 ska beräknas,

10. hur tillgångar enligt 19 g § första stycket 2 ska placeras,

11. hur en organisation enligt 19 g § första stycket 3 ska utformas, och

7. den genomsnittliga begravningskostnaden enligt 20 § 1.

12. den genomsnittliga begravningskostnaden enligt 20 § 1.

17 kap.

5 a §

En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § eller är undantagen enligt 1 kap. 19 e § ska omedelbart underrätta Finansinspektionen om föreningen inte uppfyller det krav på tillgångar som ska uppfyllas av en sådan förening eller det finns risk för att föreningen inte kommer göra det under de närmaste tre månaderna.

12 §³

En revisor eller en särskild granskare ska genast rapportera till Finansinspektionen om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag i ett försäkringsföretag får kännedom om förhållanden som

1. kan utgöra en väsentlig överträdelse av de författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. kan påverka företagets fortsatta drift negativt,

3. kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 9 kap. 33 eller 34 § aktiebolagslagen (2005:551) eller 8 kap. 36 eller 37 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, eller

4. kan innebära att företaget brister eller har brustit i uppfyllandet av solvens- eller minimikapitalkravet eller av ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §.

4. kan innebära att företaget brister eller har brustit i uppfyllandet av solvens- eller minimikapitalkravet eller av ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b eller 19 d § eller är undantaget enligt 1 kap. 19 e §.

Revisorn och granskaren har en motsvarande rapporteringsskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag som revisorn eller den särskilda granskaren har i försäkringsföretagets moderföretag eller dotterföretag eller ett företag som har en likartad förbindelse med försäkringsföretaget.

18 kap.

8 a §

Om en försäkringsförening inte uppfyller det kapitalkrav som ska uppfyllas enligt 1 kap. 19 g § efter det att föreningen har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § eller har undantagits enligt 1 kap.

³ Senaste lydelse 2018:731.

19 e §, ska Finansinspektionen förelägga föreningen att inom en månad från dagen då bristen konstaterades upprätta en åtgärdsplan och överlämna planen till inspektionen för godkännande.

Åtgärdsplanen ska innehålla åtgärder som föreningen ska vidta för att inom tre månader från den dag då bristen konstaterades åter uppfylla det kapitalkravet.

10 §⁴

Finansinspektionen får begränsa ett försäkringsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. företaget inte följer gällande bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar,

2. företaget inte uppfyller solvenskapitalkravet och det föreligger särskilda omständigheter som ger anledning att befara att företagets finansiella ställning kommer att försämrats ytterligare,

3. företaget inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §, eller

3. företaget inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b eller 19 d § eller är undantaget enligt 1 kap. 19 e §, eller

4. det vid beslut om återkallelse av företagets tillstånd bedöms vara nödvändigt för att skydda de intressen som försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar har.

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten ska drivas efter ett sådant beslut som avses i första stycket.

Lydelse enligt prop. 2018/19:158 Föreslagen lydelse

12 §

Finansinspektionen ska återkalla ett försäkringsföretags tillstånd, om företaget

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,

2. har förklarat sig avstå från tillståndet,

3. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation,

4. inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §, och företagets finan-

4. inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b eller 19 d § eller är undan-

siella saneringsplan är uppenbart otillräcklig,

5. inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 *eller* 19 b §, har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd finansiell saneringsplan, eller

6. får tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

Nuvarande lydelse

taget enligt 1 kap. 19 e §, och företagets finansiella saneringsplan eller åtgärdsplan är uppenbart otillräcklig,

5. inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b eller 19 d § eller är undantaget enligt 1 kap. 19 e §, har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd finansiell saneringsplan eller åtgärdsplan, eller

Föreslagen lydelse

13 §⁵

Finansinspektionen får återkalla ett försäkringsföretags tillstånd, om företaget

1. inte längre uppfyller kraven för tillstånd,

2. inte inom ett år från det tillstånd gavs har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser,

3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit försäkringsrörelse,

4. inte inom de tidsfrister som anges i 4 och 5 §§ har vidtagit de åtgärder för att åter uppfylla solvenskapitalkravet som finns angivna i en godkänd åtgärdsplan, eller

4. inte inom de tidsfrister som anges i 4, 5 och 8 a §§ har vidtagit de åtgärder för att åter uppfylla solvenskapitalkravet eller det kapitalkrav som gäller för företaget efter det att företaget har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § eller har undantagits enligt 1 kap. 19 e § som finns angivna i en godkänd åtgärdsplan, eller

5. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

I de fall som anges i första stycket får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

⁵ Senaste lydelse 2015:700.

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2018/19:158 Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag är tillämplig på försäkringsföretag. Med försäkringsföretag avses i denna lag

1. försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043), och

2. tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar som omfattas av lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag på tjänstepensionsföretag ska det som sägs om

1. livförsäkringsföretag avse tjänstepensionsföretag,

2. försäkringsaktiebolag avse tjänstepensionsaktiebolag,

3. ömsesidiga försäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,

4. ömsesidiga livförsäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,

5. försäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar, och

6. livförsäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar.

Bestämmelserna om koncernredovisning i 7 kap. ska tillämpas på finansiella holdingföretag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar andelar i dotterföretag som är försäkringsföretag eller utländska företag av motsvarande slag. Med finansiellt holdingföretag avses ett aktiebolag, ett handelsbolag eller en ekonomisk förening vars verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande består i att i vinstsyfte förvärva och förvalta andelar i dotterföretag.

Från denna lag får medges undantag för sådana försäkringsföretag som får undantas från försäkringsrörelselagen enligt 1 kap. 20 § samma lag. Frågor om sådana undantag prövas av Finansinspektionen.

Från denna lag får medges undantag för sådana försäkringsföretag som får undantas från försäkringsrörelselagen enligt 1 kap. 19 d, 19 e eller 20 § samma lag. Frågor om sådana undantag prövas av Finansinspektionen.

För sådana företag som medgivits undantag från denna lag ska i stället sådana föreskrifter som meddelats med stöd av 4 § andra stycket gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

Härigenom föreskrivs att 2 § revisorslagen (2001:883) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2018/19:158 *Föreslagen lydelse*

2 §

I denna lag avses med

1. *revisor*: en auktoriserad eller godkänd revisor,
2. *auktoriserad revisor*: en revisor som har auktoriserats enligt 4 §,
3. *godkänd revisor*: en revisor som ursprungligen har godkänts enligt äldre bestämmelser utan att ha avlagt revisorsexamen,
4. *revisionsföretag*:
 - a) en revisor som utövar revisionsverksamhet som enskild näringsidkare,
 - b) ett enkelt bolag med annan revisor, ett handelsbolag eller ett aktiebolag som en revisor utövar revisionsverksamhet i, eller
 - c) ett företag som av en behörig myndighet i en annan stat inom EES än Sverige har godkänts att utföra lagstadgad revision,
5. *registrerat revisionsbolag*: ett revisionsföretag som har registrerats enligt 13, 14 eller 16 a §,
6. *revisor från ett tredjeland*: någon som har registrerats enligt 16 b §,
7. *nätverk*: en struktur för samarbete i vilken minst ett revisionsföretag ingår och som
 - a) tydligt syftar till vinstdelning eller kostnadsdelning,
 - b) har ett gemensamt ägande eller en gemensam kontroll eller ledning,
 - c) har gemensamma system för kvalitetssäkring,
 - d) har en gemensam affärsstrategi,
 - e) använder ett gemensamt namn, eller
 - f) i betydande omfattning har gemensam personal,
8. *revisionsverksamhet*:
 - a) verksamhet som består i sådan granskning av förvaltning eller ekonomisk information som utmynnar i en rapport eller någon annan handling som är avsedd att utgöra bedömningsunderlag även för någon annan än uppdragsgivaren, samt
 - b) rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid granskning enligt a,
9. *företag av allmänt intresse*:
 - a) företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,
 - b) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
 - c) värdepappersbolag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
 - d) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), utom sådana företag som *har beviljats undantag* enligt 1 kap. 19 eller 20 § i den lagen, eller
 - d) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), utom sådana företag som *omfattas av undantag* enligt 1 kap. 19, 19 d, 19 e eller 20 § i den lagen, eller

Prop. 2019/20:148
Bilaga 2

e) företag som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,
10. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
11. *treddjeland*: en stat utanför EES.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 1 § försäkringsavtalslagen (2005:104) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

1 §¹

Försäkringsbolaget är skyldigt att lämna information enligt detta kapitel. Informationen ska, i den mån det är möjligt, lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för mottagaren. Informationen ska vara klar och tydlig och avfattad på svenska. Den får lämnas på ett annat språk om mottagaren begär det.

Detta kapitel gäller inte i fråga om personförsäkring som tecknas av en näringsidkare till förmån för sitt företag, om det kan antas att näringsidkaren saknar behov av informationen. Kapitlet är inte heller tillämpligt på sådana försäkringsföreningar som har medgetts undantag enligt 1 kap. 19 och 19 b §§ eller 20 § 1 försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Detta kapitel gäller inte i fråga om personförsäkring som tecknas av en näringsidkare till förmån för sitt företag, om det kan antas att näringsidkaren saknar behov av informationen. Kapitlet är inte heller tillämpligt på sådana försäkringsföreningar som har medgetts undantag enligt 1 kap. 19, 19 b eller 19 d § eller 20 § 1 eller 2 försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller är undantagna enligt 1 kap. 19 e § samma lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

¹ Senaste lydelse 2015:718.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2018/19:158 Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

2. livförsäkringsrörelse, dock inte tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte *sådan som drivs av försäkringsföreningar som omfattas av undantag enligt 1 kap. 19 d §, 19 e § eller 20 § 1 och 2 försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,*

3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,

5. försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av sådana försäkringsförmedlare som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § den lagen eller bedriver verksamhet enligt 3 kap. 1 § andra stycket 2 eller 3 § den lagen,

6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

8. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut, dock inte om verksamheten uteslutande avser kontoinformationstjänster,

10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

13. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),

14. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),

15. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

16. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

17. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

18. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 17,

19. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

20. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

21. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än som avses i 20, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket, eller

22. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 17–21.

Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution ska införas en ny paragraf, 1 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 a §

Lagen är inte tillämplig på försäkringsföreningar som omfattas av undantag enligt 1 kap. 19 d §, 19 e § eller 20 § 1 och 2 försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

Följande remissinstanser har kommit in med yttranden: ASB-ABBpersonalens Försäkringsförening, Bokföringsnämnden, Bolagsverket, Donsö Fiskares Pensionskassa, FAR, FGDO i Sverige Understödsförening, Finansinspektionen, Fiskarnas Pensionskassa Försäkringsförening, Göteborgs Fartygsbefälhavares begravningskassa, Ignis försäkringsförening, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Katrinefors och Tidans sjukförsäkring, Konkurrensverket, Konsumentverket, Köpmansgillet i Visby, Odd Fellow-logen n:r 84 understödsförening Brödrahjälpen, Pensionsmyndigheten, Revisorsinspektionen, Sjökaptenernas i Göteborg Pensionskassa, Sjökapten-Societeten Understödsförening, Sjömannaföreningen Försäkringsförening, Skatteverket, Skepparegillet i Visby, Statens tjänstepensionsverk (SPV), Svensk Försäkring, Sveriges advokatsamfund, Understödsföreningen Likbärelaget Enigheten i Malmö och Volvo LO-klubbar Försäkringsförening.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Begravningsunderstödsföreningen Wilhelm Laurentz, Bolidengruvornas arbetares usf, Bryggeritjänstemannaföreningen, Conrad Nordqvists Fonds Begravnings och Understödsförening, Fabriks- och Hantverkarens i Visby Pensionskassa, Finansförbundet, Förhandlings- och samverkansrådet PTK, Försäkringsjuridiska föreningen, Kommunalarbetarnas i Malmö Olycksfalls- och begravningskassa, Konsumenternas Försäkringsbyrå, Kungliga Hovkapelletts Enskilda Sjuk och Begravningskassa, Landsorganisationen i Sverige (LO), Livkronan Trygghet i likvidation, Odd Fellowlogernas i Borås Understödsförening Brödragåvan, Ortvikens Arbetares Begravningskassa, Svenska Sockerfabriks AB:s Tjänstemäns Understöds- och Kamratförening, SIEMENS, Finspång anställdas Läkarvårds- och Medicinfonds understödsförening, Svenska Aktuarieföreningen, Svenska försäkringsförmedlarnas förening, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges Kommuner och Regioner, Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och Tjänstepensionsförbundet.

Lagrådsremissen lagförslag

Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043)

dels att 1 kap. 19 a och 23 §§, 13 kap. 6, 9 a, 10, 18–18 e, 21–23 och 39 §§, 17 kap. 12 och 30 §§ och 18 kap. 10, 12 och 13 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 1 kap. 19 d och 19 e §§, 17 kap. 5 a och 17 a §§ och 18 kap. 8 a §, och närmast före 1 kap. 19 d § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

19 a §¹

Om något av de belopp som anges i 19 § första stycket 1–3 och 5 har överskridits under tre på varandra följande år, ska ett beviljat undantag upphöra att gälla från och med det fjärde året. Ett försäkringsföretag ska snarast möjligt anmäla ett sådant överskridande till Finansinspektionen.

Finansinspektionen får besluta att ett beviljat undantag enligt 19 d § ska upphöra att gälla om en försäkringsförening väsentligen ändrar inriktningen eller utökar omfattningen av sin verksamhet. En försäkringsförening ska snarast möjligt anmäla en sådan ändring till Finansinspektionen.

Undantag för försäkringsföreningar som har varit registrerade som understödsföreningar

19 d §

En försäkringsförening som uppfyller villkoren i 19 § får i samband med att den ges tillstånd att driva försäkringsrörelse beviljas undantag från 4 kap. 2 och 4 §§ och 5–10, 16 och 19 kap., om föreningen

1. vid tidpunkten för ansökan om tillstånd att driva försäkringsrörelse är registrerad enligt lagen

(1972:262) om understödsföreningar,

2. inte meddelar tjänstepensionsförsäkring, och

3. inte väsentligen ändrat inriktningen eller utökat omfattningen av sin verksamhet i förhållande till den verksamhet som drevs enligt lagen om understödsföreningar.

En försäkringsförening som beviljats undantag enligt första stycket anses vara en mindre förening om dess genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner per medlem eller annan ersättningsberättigad understiger 50 procent av det prisbasbelopp som fastställs enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken.

19 e §

En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 19 d § ska

1. säkerställa att information till försäkringstagare och de som erbjuds att teckna en försäkring är anpassad efter försäkringens art och tydligt visar försäkringens villkor och värdeutveckling, att andra ersättningsberättigade ges den information de behöver och att försäkringsbrev innehåller uppgifter om villkoren för försäkringen,

2. ha tillgångar som minst uppgår till ett belopp som motsvarar de beräknade försäkringsförmånerna med tillägg av ett belopp som motsvarar ett schablonberäknat kapitalkrav,

3. ha samtliga tillgångar placerade på ett aktsamt sätt, och

4. en styrelse som säkerställer att föreningen styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt i medlemmarnas intresse.

Kraven i första stycket ska vara anpassade efter om det beviljade undantaget avser en mindre förening.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. drivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska unionen (EU) och Schweiz,

2. hur tillgångarna enligt 19 c § 1 ska definieras, placeras och värderas,

3. hur kapitalkravet enligt 19 c § 2 ska beräknas,

4. fastställande av garantibelopp enligt 19 c § 3,

5. kapitalbasens nivå, sammansättning och beräkningen av denna enligt 19 c § 4,

6. hur ett företagsstyrningssystem enligt 19 c § 5 ska utformas, och

6. hur ett företagsstyrningssystem enligt 19 c § 5 ska utformas,

7. hur försäkringsförmånerna enligt 19 d § andra stycket och 19 e § första stycket 2 ska beräknas,

8. information enligt 19 e § första stycket 1,

9. kapitalkrav enligt 19 e § första stycket 2,

10. tillgångar enligt 19 e § första stycket 3,

11. styrning av en förening enligt 19 e § första stycket 4, och

7. den genomsnittliga begravningskostnaden enligt 20 § 1.

12. den genomsnittliga begravningskostnaden enligt 20 § 1.

13 kap.

6 §³

En försäkringsförenings stadgar ska, utöver det som följer av 3 kap. 1 § 1–3 och 5–10 lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, innehålla uppgifter om

1. huruvida rörelsen ska avse såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,

2. huruvida föreningen ska driva försäkringsrörelse utanför EES,

3. de villkor som ska gälla för inträde i föreningen,

4. storleken på verksamhetskapitalet,

5. den eventuella rätt till avkastning som tillfaller den som skjutit till verksamhetskapital,

6. den eventuella rösträtt på föreningsstämma som tillfaller den som skjutit till verksamhetskapital,

7. i vilken ordning verksamhetskapitalet ska betalas in och återbetalas, och

8. för vilka slag av försäkringar, i vilka situationer, intill vilket belopp och i vilken ordning uttaxering kan göras hos medlemmarna samt hur uttaxeringen ska genomföras.

² Senaste lydelse 2017:233.

³ Senaste lydelse 2018:731.

I en livförsäkringsförening gäller dessutom att det i stadgarna ska anges hur föreningens förlust får täckas.

Prop. 2019/20:148
Bilaga 4

I en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § gäller i stället för första stycket 1 och 4–7 att det i stadgarna ska anges

- 1. vilken typ av försäkringsrörelse som ska drivas,*
- 2. försäkringsförmånernas beskaffenhet och storlek eller grunden för hur de ska beräknas,*
- 3. de premier och avgifter som ska betalas till föreningen eller grunderna för hur de ska beräknas,*
- 4. villkor för utbetalning av försäkringsbelopp och, i fråga om kapitalförsäkring, högsta tillåtna försäkringsbelopp för en medlem,*
- 5. villkor för belåning av försäkringsbrev hos föreningen och för fribrev och återköp, om sådana ska tillåtas, och*
- 6. villkor för återbäring och annan värdeöverföring.*

9 a §⁴

I fråga om revisionsutskott ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 7 kap. 47 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

I fråga om revisionsutskott ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 7 kap. 47 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

10 §⁵

Bestämmelsen om verkställande direktör i 7 kap. 27 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar gäller inte för försäkringsföreningar. I stället gäller att styrelsen i en försäkringsförening ska utse en verkställande direktör. Den verkställande direktören får inte vara ordförande i styrelsen

Bestämmelsen om verkställande direktör i 7 kap. 27 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar gäller inte för försäkringsföreningar. I stället gäller att styrelsen i en försäkringsförening ska utse en verkställande direktör. Den verkställande direktören får inte vara ordförande i styrelsen.

⁴ Senaste lydelse 2018:731.

⁵ Senaste lydelse 2018:731.

I en mindre försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § behöver det inte utses någon verkställande direktör.

18 §⁶

I stället för 8 kap. 1 § och 8 § första stycket och 14–16 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar gäller för försäkringsföreningar att

1. föreningsstämman ska välja minst en revisor,
2. det i stadgarna får bestämmas att en eller flera revisorer ska utses på något annat sätt,
3. bara den som är auktoriserad eller godkänd revisor får vara revisor i en försäkringsförening, och
4. minst en av de revisorer som utses av föreningsstämman ska vara auktoriserad revisor.

Första stycket 3 och 4 gäller inte för mindre försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §.

Bestämmelserna i 8 kap. 51 och 52 §§ lagen om ekonomiska föreningar om registrering av revisor ska även gälla för en revisor som har utsetts enligt denna paragraf.

18 a §⁷

I fråga om uppdragstid för revisorn ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 54 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Möjligheten enligt den paragrafen att förlänga revisionsuppdraget till högst tjugo eller tjugofyra år gäller dock inte uppdrag i en försäkringsförening.

I fråga om uppdragstid för revisorn ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 54 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Möjligheten enligt den paragrafen att förlänga revisionsuppdraget till högst tjugo eller tjugofyra år gäller dock inte uppdrag i en försäkringsförening.

18 b §⁸

I fråga om revisionsberättelsens innehåll ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 56–59 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

I fråga om revisionsberättelsens innehåll ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 56–59 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

⁶ Senaste lydelse 2018:731.

⁷ Senaste lydelse 2018:731.

⁸ Senaste lydelse 2018:731.

18 c §⁹

I fråga om koncernrevision ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 60 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

I fråga om koncernrevision ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 60 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

18 d §¹⁰

I fråga om en domstols entledigande av revisorn ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 55 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

I fråga om en domstols entledigande av revisorn ska en försäkringsförening som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 55 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

18 e §¹¹

Bestämmelser om revision av försäkringsföreningar som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § eller vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG.

Bestämmelser om revision av försäkringsföreningar som inte har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § eller vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG.

21 §

Årsvinsten i en livförsäkringsförening och belopp som förs över från bundet eget kapital till fritt eget kapital ska användas för återbäring, i den utsträckning

1. vinsten eller det överförda beloppet inte får tas i anspråk för vinstutdelning eller för att täcka förluster enligt bestämmelser i stadgarna, eller
2. annat inte följer av denna lag eller lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.

Första stycket gäller inte för försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §.

⁹ Senaste lydelse 2018:731.

¹⁰ Senaste lydelse 2018:731.

¹¹ Senaste lydelse 2016:439.

En livförsäkringsförening ska ha en konsolideringsfond. Konsolideringsfonden får sättas ned bara för att täcka förluster eller för ett annat ändamål som anges i stadgarna. En sådan nedsättning får bara beslutas av föreningsstämman.

Första stycket gäller inte för försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §.

En livförsäkringsförening ska gottskriva återbäring till försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar med en fördelning som utgår från försäkringens bidrag till överskottet, om inte annat följer av bestämmelser i försäkringsavtalet eller stadgarna.

Vid återköp eller överföring enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen (2005:104) ska rätten till återbäring bestämmas enligt samma fördelning och principer som skulle ha gällt för försäkringsfall, om inte en avvikelse är försvarlig med hänsyn till det kvarvarande försäkringstagarkollektivets rätt till återbäring eller försäkringsföreningens ekonomiska situation.

I en mindre försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § gäller i stället för andra stycket de förutsättningar för fördelning av återbäring och överföring som anges i stadgarna.

I stället för bestämmelserna i 20 kap. 1 § första stycket första meningen och 2 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar om en förenings företagsnamn gäller för försäkringsföreningar att dess företagsnamn ska innehålla ordet försäkringsförening och att ordet försäkringsförening eller en förkortning av det uttrycket inte får finnas med i ett särskilt företagsnamn.

Endast försäkringsföreningar får i sitt företagsnamn använda uttrycket försäkringsförening.

Utöver första stycket gäller för en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § att företagsnamnet i stället för ordet försäkringsförening får innehålla ordet understödsförening eller, om föreningen huvudsakligen meddelar sjukförsäkring, ordet sjuk-kassa.

¹² Senaste lydelse 2019:740.

¹³ Senaste lydelse 2018:1689.

17 kap.

5 a §

En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § ska omedelbart underrätta Finansinspektionen om föreningen inte uppfyller det krav på tillgångar som ska uppfyllas av en sådan förening eller det finns risk för att föreningen inte kommer göra det under de närmaste tre månaderna.

12 §¹⁴

En revisor eller en särskild granskare ska genast rapportera till Finansinspektionen om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag i ett försäkringsföretag får kännedom om förhållanden som

1. kan utgöra en väsentlig överträdelse av de författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. kan påverka företagets fortsatta drift negativt,

3. kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 9 kap. 33 eller 34 § aktiebolagslagen (2005:551) eller 8 kap. 36 eller 37 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, eller

4. kan innebära att företaget brister eller har brustit i uppfyllandet av solvens- eller minimikapitalkravet eller av ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §.

4. kan innebära att företaget brister eller har brustit i uppfyllandet av solvens- eller minimikapitalkravet eller av ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b eller 19 d §.

Revisorn och granskaren har en motsvarande rapporteringsskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag som revisorn eller den särskilda granskaren har i försäkringsföretagets moderföretag eller dotterföretag eller ett företag som har en likartad förbindelse med försäkringsföretaget.

17 a §

En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § ska på begäran av Finansinspektionen upprätta och till inspektionen ge in en försäkringsteknisk utredning.

¹⁴ Senaste lydelse 2018:731.

Regeringen får meddela föreskrifter om sådana avgifter som avses i 29 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett försäkringsföretag ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 § samt när och hur de ska lämnas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar ett försäkringsföretag ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 § samt när och hur de ska lämnas, och

2. när och hur en försäkringsförening ska upprätta och ge in en försäkringsteknisk utredning enligt 17 a §.

18 kap.

8 a §

Om en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § inte uppfyller det kapitalkrav som ska uppfyllas enligt 1 kap. 19 e § första stycket 2, ska Finansinspektionen förelägga föreningen att inom en månad från dagen då bristen konstaterades upprätta en åtgärdsplan och överlämna planen till inspektionen för godkännande.

Åtgärdsplanen ska innehålla åtgärder som föreningen ska vidta för att inom tre månader från den dag då bristen konstaterades åter uppfylla kapitalkravet.

10 §¹⁶

Finansinspektionen får begränsa ett försäkringsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. företaget inte följer gällande bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar,

2. företaget inte uppfyller solvenskapitalkravet och det föreligger särskilda omständigheter som ger anledning att befara att företagets finansiella ställning kommer att försämrats ytterligare,

3. företaget inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §, eller

3. företaget inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b eller 19 d §, eller

¹⁵ Senaste lydelse 2015:700.

¹⁶ Senaste lydelse 2015:700.

4. det vid beslut om återkallelse av företagets tillstånd bedöms vara nödvändigt för att skydda de intressen som försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar har.

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten ska drivas efter ett sådant beslut som avses i första stycket.

12 §¹⁷

Finansinspektionen ska återkalla ett försäkringsföretags tillstånd, om företaget

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,

2. har förklarat sig avstå från tillståndet,

3. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation,

4. inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 *eller* 19 b §, och företagets finansiella saneringsplan är uppenbart otillräcklig,

5. inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 *eller* 19 b §, har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd finansiell saneringsplan, eller

4. inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b *eller* 19 d §, och företagets finansiella saneringsplan *eller åtgärdsplan* är uppenbart otillräcklig,

5. inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 b *eller* 19 d §, har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd finansiell saneringsplan *eller åtgärdsplan*, eller

6. får tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag.

13 §¹⁸

Finansinspektionen får återkalla ett försäkringsföretags tillstånd, om företaget

1. inte längre uppfyller kraven för tillstånd,

2. inte inom ett år från det tillstånd gavs har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser,

3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit försäkringsrörelse,

4. inte inom de tidsfrister som anges i 4 och 5 §§ har vidtagit de åtgärder för att åter uppfylla solvenskapitalkravet som finns angivna i en godkänd åtgärdsplan, eller

4. inte inom de tidsfrister som anges i 4, 5 och 8 a §§ har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd åtgärdsplan för att åter uppfylla solvenskapitalkravet eller

¹⁷ Senaste lydelse 2019:766.

¹⁸ Senaste lydelse 2015:700.

det kapitalkrav som gäller för företaget efter det att företaget har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d §, eller

5. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

I de fall som anges i första stycket får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Prop. 2019/20:148
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag är tillämplig på försäkringsföretag. Med försäkringsföretag avses i denna lag

1. försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043), och

2. tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag på tjänstepensionsföretag ska det som sägs om

1. livförsäkringsföretag avse tjänstepensionsföretag,

2. försäkringsaktiebolag avse tjänstepensionsaktiebolag,

3. ömsesidiga försäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,

4. ömsesidiga livförsäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,

5. försäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar, och

6. livförsäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar.

Bestämmelserna om koncernredovisning i 7 kap. ska tillämpas på finansiella holdingföretag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar andelar i dotterföretag som är försäkringsföretag eller utländska företag av motsvarande slag. Med finansiellt holdingföretag avses ett aktiebolag, ett bolag eller en ekonomisk förening vars verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande består i att i vinstsyfte förvärva och förvalta andelar i dotterföretag.

Från denna lag får medges undantag för sådana försäkringsföretag som får undantas från försäkringsrörelselagen enligt 1 kap. 20 § samma lag. Frågor om sådana undantag prövas av Finansinspektionen.

Från denna lag får medges undantag för sådana försäkringsföretag som får undantas från försäkringsrörelselagen enligt 1 kap. 19 d eller 20 § samma lag. Frågor om sådana undantag prövas av Finansinspektionen.

För sådana företag som medgivits undantag från denna lag ska i stället sådana föreskrifter som meddelats med stöd av 4 § andra stycket gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

¹ Senaste lydelse 2019:748.

Förslag till lag om ändring i revisorslagen (2001:883)

Härigenom föreskrivs att 2 § revisorslagen (2001:883) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag avses med

1. *revisor*: en auktoriserad eller godkänd revisor,
2. *auktoriserad revisor*: en revisor som har auktoriserats enligt 4 §,
3. *godkänd revisor*: en revisor som ursprungligen har godkänts enligt äldre bestämmelser utan att ha avlagt revisorsexamen,
4. *revisionsföretag*:
 - a) en revisor som utövar revisionsverksamhet som enskild näringsidkare,
 - b) ett enkelt bolag med annan revisor, ett handelsbolag eller ett aktiebolag som en revisor utövar revisionsverksamhet i, eller
 - c) ett företag som av en behörig myndighet i en annan stat inom EES än Sverige har godkänts att utföra lagstadgad revision,
5. *registrerat revisionsbolag*: ett revisionsföretag som har registrerats enligt 13, 14 eller 16 a §,
6. *revisor från ett tredjeland*: någon som har registrerats enligt 16 b §,
7. *nätverk*: en struktur för samarbete i vilken minst ett revisionsföretag ingår och som
 - a) tydligt syftar till vinstdelning eller kostnadsdelning,
 - b) har ett gemensamt ägande eller en gemensam kontroll eller ledning,
 - c) har gemensamma system för kvalitetssäkring,
 - d) har en gemensam affärsstrategi,
 - e) använder ett gemensamt namn, eller
 - f) i betydande omfattning har gemensam personal,
8. *revisionsverksamhet*:
 - a) verksamhet som består i sådan granskning av förvaltning eller ekonomisk information som utmynnar i en rapport eller någon annan handling som är avsedd att utgöra bedömningsunderlag även för någon annan än uppdragsgivaren, samt
 - b) rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid granskning enligt a,
9. *företag av allmänt intresse*:
 - a) företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,
 - b) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
 - c) värdepappersbolag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
 - d) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), utom så-
 - d) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), utom så-

dana företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § i den lagen, eller

e) företag som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

10. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

11. *tredjeland*: en stat utanför EES.

dana företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19, 19 d eller 20 § i den lagen, eller

Prop. 2019/20:148
Bilaga 4

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

Förslag till lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 1 § försäkringsavtalslagen (2005:104) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

1 §¹

Försäkringsbolaget är skyldigt att lämna information enligt detta kapitel. Informationen ska, i den mån det är möjligt, lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för mottagaren. Informationen ska vara klar och tydlig och avfattad på svenska. Den får lämnas på ett annat språk om mottagaren begär det.

Detta kapitel gäller inte i fråga om personförsäkring som tecknas av en näringsidkare till förmån för sitt företag, om det kan antas att näringsidkaren saknar behov av informationen. Kapitlet är inte heller tillämpligt på sådana försäkringsföreningar som har medgetts undantag enligt 1 kap. 19 *och* 19 b §§ eller 20 § 1 försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Detta kapitel gäller inte i fråga om personförsäkring som tecknas av en näringsidkare till förmån för sitt företag, om det kan antas att näringsidkaren saknar behov av informationen. Kapitlet är inte heller tillämpligt på sådana försäkringsföreningar som har medgetts undantag enligt 1 kap. 19, *19 b eller 19 d* § eller 20 § 1 försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Prop. 2019/20:148
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte

a) sådan som drivs av försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043), eller

b) tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,

5. försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av sådana försäkringsförmedlare som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § den lagen eller bedriver verksamhet enligt 3 kap. 1 § andra stycket 2 eller 3 § den lagen,

6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

8. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut, dock inte om verksamheten uteslutande avser kontoinformationstjänster,

10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

¹ Senaste lydelse 2019:774.

13. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),

14. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),

15. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

16. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

17. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

18. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 17,

19. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

20. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

21. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än den som avses i 20, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

22. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 17–21, eller

23. yrkesmässig verksamhet som avser förmedling, förvaring eller handel med konstverk, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp uppgår till motsvarande 10 000 euro eller mer.

Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution

Prop. 2019/20:148
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution ska införas en ny paragraf, 1 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 a §

Lagen är inte tillämplig på försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2020-03-19

Närvarande: F.d. justitierådet Ella Nyström samt justitieråden Per Classon och Stefan Johansson

Anpassade regler för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor

Enligt en lagrådsremiss den 12 mars 2020 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043),
2. lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag,
3. lag om ändring i revisorslagen (2001:883),
4. lag om ändring i försäkringsavtalslagen (2005:104),
5. lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,
6. lag om ändring i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Johan Hedberg och rättssakkunnige Artur Ogelid.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 april 2020

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Baylan, Hallengren, Hultqvist, Bolund, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Eriksson, Linde, Ekström, Eneroth, Nilsson, Ernkran, Hallberg, Nordmark

Föredragande: statsrådet Bolund

Regeringen beslutar proposition Anpassade regler för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor